

Szerkesztőség:

Arad, Acsev.-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22.
(József főherceg-ut.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 840 Lej
Fél évre 420 Lej
Negyed évre 210 Lej
Havonta 70 Lej

Hirdetések díjszabás szerint.

Egyes szám ára 4 lej,
vasárnap 5 lej.

Bucurestiben 50 banival több.

Az első fecske.

Általános olcsóbbodást hat esztendő óta várunk. Várjuk akkor is, ha az olcsóbbodás tényét hivatalosan szögezik le és várjuk akkor is, ha mindenféle hivatalos kommentár nélkül jelentkezik a közgazdasági élet különböző fázisában. A háború első napjától kezdve azt, hogy valami olcsóbb lett, se hivatalosan, se nem hivatalosan, nem állapította meg senki. Megállapították, hogy ma drágább lett a cukor, holnap a kalap, holnapután a nyakkendő és azután a tűzifa. Ehhez nem kellett semmiféle hivatali segédmunka, ehhez nem kellett statisztika, vagy árdragulási adatokat gyűjtő és leszögező fórum, ehhez elég volt a történelemhajtotta kritikus idők közgazdasági villanyárama, vagy konjunkturális hullámhossza.

Föllelegezve, csodálkozva és megnyugodva vesszük most azt az eseményt, amely a romániai nyomdaiparban született, mert Chujról (Kolozsvárról) hivatalosan értesítették az összes nyomdász és nyomdamunkaadó testületeket, az aradi szövetséget is, hogy tekintettel az általános olcsóbbodásra, a szedők fizetése három százalékkal lesz állítandó. Hogy milyen megoldások alapján jutott egy romániai parlamenti testület az olcsóbbodás tényének hivatalos leszögezéséhez, azt ne keressük, bár nem lenne érdektelen megtudni, hogy milyen területeken látja az olcsóbbodást megállapító bizottság az árak leszállíthatóságát, vagy leszállítottágát. Az biztos, hogy elfogadva magát a tényt, ennek a döntésnek közgazdasági szempontból beláthatatlan jelentősége van. Ez az első olcsóbbodási lélekzet, ha még olyan kicsi is, amely belejut a köztudatba, nyilván újabb lélekzeteket enged, amelyek más-más iparban, más-más területen szögezik majd le megdrágult életünk ránknézve megváltó jellegű enyhülését.

A határozatot nyolc munkás és nyolc munkaadó együttes konferenciája foglalta írásba és így azt látjuk, hogy munkásrésztől, vagy munkaadórésztől ebben a kérdésben differenciák nem merültek fel és hogy a szociális megértés hidját éppen ebben a kérdésben ki lehetett harmonikusan építeni. Kétségtelen, hogy az eset olyan rendkívüli, amilyen még sem a nyomdaiparban, sem más iparban nem fordult elő a háború kitörése óta.

Közgazdasági szótárunkba bekerült egy új szó, az „olcsóbbodási index.” Akármilyen meg-

A Magyar Párt tiltakozó nyilatkozata. — Hivatalos megállapítás szerint: csökken a drágaság. — Bratianu Vintila Genfben. — Franciaország elengedi Románia háborús tartozását. — Az aradi gyors karambolja. — Kávéház a Véres Kavernához. — Gyermekgyilkos anya. — Porcia Aladár herceg gyári munkás lett. — Orth Gyuri balesete.

gondolások alapján bővült ki a fel kell légezni. Végre egy index, amely könnyít, az első fecske, amely szárnyain hozza a béke idejének visszatérő sóhaját.

Duca külügyminiszter a Népszövetség alelnöke lett.

Megalakultak a szakbizottságok. — Békésen intéződik a kisebbségek panaszja. — A telepések képviselője is kevesli a 700.000 aranyfrankot.

(Genf, szeptember 9.) A Népszövetség mai ülésén tartotta meg a választásokat és Duca román külügyminisztert a Népszövetség egyik alelnökévé választotta meg. Az alelnöki tisztségre hat jelölés történt. Az első szavazás alkalmával a szavazatok a következőképpen oszlottak meg: Chamberlain angol külügyminiszter 42, Briand francia külügyminiszter 43, Aria Dolah perzsa megbízott 41, Ishy japán megbízott 45, Duca román külügyminiszter 39, Zmeta venezuelai megbízott 43 szavazatot kapott. Szavategyenlőség folytán a választást délután megismételték és akkor Chamberlain és Duca kapták a legtöbb szavazatot s erre megválasztottaknak jelentették ki őket.

Bucurestiben Duca külügyminiszternek, a Népszövetség alelnökévé történt megválasztását nagy örömmel fogadták politikai körökben. A sajtó nemcsak Duca, hanem Románia megüszteletetését is látja ebben a tényben.

Ezután a különböző szakbizottságok elnökeit választották meg. Az első bizottság elnöke Scialoja olasz, a másodiké Van Eysings belga megbízott s a harmadiké Nincsiacs jugoszláv külügyminiszter. A magyar delegáció tagjaiból az elsőben gróf Apponyi Albert képviseli Magyarországot, a helyettese Walkó Lajos, a másodikban Walkó a delegátus, he-

lyettese Pétery Ödön államtitkár, a harmadikban Tanczos Gábor altábornagy a delegátus, a helyettese Baranyay Zoltán követségi titkár, az ötödikbe ugyancsak Walkó került be, a helyettese Barcza György követségi tanácsos, a hatodikban Apponyi a delegátus, a helyettese Nagy Elek miniszteri referens.

Az angol, a francia és a belga külügyminiszterek konferenciája, amelyen Stresemann német külügyminiszter is részt fog venni, Lausanneben, vagy Luzernben fog összeülni. Duca, Benes és Nincsiacs, a kisantant külügyminiszterei külön értekezletre gyűltek össze, hogy a Népszövetség ülésén megvitatás alá kerülő kérdésekben állást foglaljanak. A kisantant külügyminisztereinek konferenciája a legnagyobb megértés jegyében folyt le és megállapodtak abban, hogy az osztrák csatlakozás problémáját és a garanciaaktumot illetően a francia álláspontot teszik magukévá. Duca külügyminiszter a hírlaptudósítónak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy a Népszövetség napirendjén szereplő kisebbségi panaszok tárgyalásának során be fog igazolódni, hogy a kisebbségek Európának a békeszerződések által biztosított békéjét akarják megzavarni. Az a meggyőződése, hogy a Népszövetség figyelemzetni fogja a kisebbségeket,

hogy kötelességeik is vannak, nemcsak jogaik. Különbent Duca külügyminiszter a Népszövetség elé terjesztett kisebbségi panaszok tárgyában tárgyalt Chamberlain angol külügyminiszterrel. A két államférfi megegyezett abban, hogy a benyújtott panaszokat nyilvános megvitatásuk előtt megvitatják, mert nincsen kizárva, hogy azok a román kormány által közvetlenül is elintézhetők.

A Népszövetségnél akkreditált hírlapírók Painlevé francia miniszterelnök, Chamberlain angol külügyminiszter és Vanderwilde belga külügyminiszter tiszteletére disztribúciót adtak, amelyen a hírlapírók részéről Jouvenel szenátor, a hírlaptudósítók testületének elnöke mondotta az ünnepi beszédet. A szenátornak Painlevé válaszolt és annak a reményének adott kifejezést, hogy a Népszövetség mostani ülészakájának munkája lényegesen előbbre fogja vinni a nemzetközi ellentétek enyhülését. Németországra célozva azt hangoztatta, hogy a népszövetségi delegátusok sorában a legközelebbi alkalommal már új kiküldöttek lesznek jelen. Beszéde végén még hangoztatta azt is, hogy a megkötendő biztonsági szerződés senki ellen és így még Oroszország ellen sem irányul, mert Oroszországnak előbb-utóbb ugyis be kell látnia, hogy a civilizált országokra neki éppen olyan szüksége van, mint azoknak öreá.

Dr. Tornya Gyula csákovai ügyvéd, aki az erdélyi magyar telepések panaszát nyújtotta be a Népszövetséghez, most a panasz letárgyalása után levelet intézett az ügy népszövetségi előadóhoz. A levélben Tornya Gyula hangsúlyozza, hogy az a 700.000 frank, amit a román kormány a telepések kártalanítására ajánlott fel, csak csekély alamizna. Ennek az összegnek a felosztásakor egy katasztrális holdra, — ami ma Romániában átlagosan 1000 arany frankba kerül, — nem egészen harminc arany frank esik. A Journal de Geneve ezzel kapcsolatban azt írja, hogy a magyar telepések helyzete Erdélyben rendkívül nehéz és éppen ezért a legtöbbben kivándorolni kényszerültek.

Arat a halál.

Szomorú adatok a tuberkulózis terjedéséről.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi városi főorvosi hivatalban most készült el az augusztus havi egészségügyi kimutatás. A kimutatás szerint a múlt hónapban 93 születés, 88 haláleset s 31 házasság történt Aradon. Több járványos betegség is volt: hét scharlach, két difteritisz, négy malária, egy vérhas és kilenc tüszű esetet jelentettek be az orvosi hivatalnak. Az elmúlt hónap egészségügyi krónikáját áttekintve, egy elszomorító titelen ütközik meg a szem. Az elmúlt hónapban a halálesetek 25 százaléka tuberkulózisból származott. Éppen ideje már, hogy Aradon felépüljön a tüdőkörház, mellyel még ez a magas százalékszám még magasabbra emelkedik s mellyel az egész város szegényebb családait hátráltatja keríti az újabb kor fenyegető réme: a tuberkulózis.

Gyilkolt a vőlegény.

Amikor látszóval fedeznek fel egy borzalmas gyilkosságot.

(Páris, szeptember 9.) Egy közei szájneparti nyaralóhelyen izgalmas és különös véletlen folytán titokzatos gyilkosságot fedezett fel egy ottani optikus. A nyaralóhely egyik partmenti négyemeletes házában a legfelsőbb emeletén ugyanis egy visszavonult csendes fiatalember lakott, aki szép fiatal leánnyal járt jegyben. A fiatal ember néhány nap óta még jobban elcsendesedett és csaknem buskomorság vett rajta erőt, mert rájött arra, hogy a menyasszonya megcsalta őt.

A legkülönbözőbb terveket követte magányos szobájában és arra gondolt, hogy menyasszonyát felcsalja a negyedik emeletre, hogy aztán onnan a mélységbe taszítsa. Meg volt győződve arról, hogy az emberek a leány halálát zuhánkságban csak szerencsét lenséget fognak látni, különösen azért, mert senki sem sejtette, hogy a fiatalembernek tudomása van a leány családságáról. A dolog úgy is történt, ahogy kiéskelte. Este hét óra tájban megjelent a szép fiatal leány, vidáman és gyönyörűen, a fiatalember teát szolgált fel és szemrebbenéssel sem árulta el borzalmas tervét. Egy fél óra múlva mindketten kimentek a balkorra, ahol az újjáalakította a leányt és néha eynelgeve a magasba emelte.

Ugyanebben az időben a Szajna másik partján egy optikus üzletében elegáns idős ur jelent meg, aki precíziós látszóvet ajánlott megvételre. Az optikus, hogy a látócső lenséjét tüzetesen megvizsgálja, az ablakon keresztül a látszóvet áttekintett a Szajna tiszó partjára. Gyönyörködve nézett körül a szép vidéken, a nyaralók kecses házaiban, mikor figyelmét egy szörnyű jelenet vonta magára. A tiszó parton álló négyemeletes ház balkonján egy embert pillantott meg aki a szeretetteljesen karjaiban tartott nőt hirtelen felemelte és a korláton keresztül a kertbe lódította. Az optikus értesítette a rendőrséget s a fiatal embert nyomában letartóztatták. Neves francia jogászok kijelentése szerint az optikus csodálatos és szerencsés megfigyelése nélkül a csendes fiatalember tette örökké felderítetlen maradt volna.

Milliók urából gyári munkás.

Porcia Aladár herceg textilgyári munkás lett Amerikában.

(Saját tudósítónktól.) Porcia Aladár herceg, valamikor Ausztria leggazdagabb földesurai közé tartozott. Százhuszszobás kastélya és ötvenezer holdas birtoka volt Karinthiában. Allitóltag Ferenc József is azt mondta egyszer, mikor a hercegnél járt vadászaton: „Ez a kastély az egyetlen, amit trigylek...”

A herceg családfőjét egészen Marcus Porcius Catoig vezeti vissza. Ősei igen előkelő állásokat töltöttek be a birodalomban; egyik elődje I. Lipót császár kancellárja volt.

Maga a herceg, valamint felesége is, hűs szép ember volt. Sokat szerepelt a társaságban, kitűnő sportembernek ismerték. Tündöklésének azonban végeszakadt, amikor egész, óriási vagyona eluszott.

Nyomorúságukat még elviselhetetlenebbé tette, hogy tizennyolc esztendősi fiuk egy amerikai párba következében föfelőtte magát. Az asszony ekkor súlyos idegbutát kapott és beteges morfinistává lett. Ez idő óta Porcia hercegek szerényen összehuzódva éltek egy szürke, kispolgári budai hotel szobájában. Szerény, polgári munkáit keresték kenyerüket. Most Newyorkból azt jelentik, hogy egy amerikai textilgyárban Porcia herceg és felesége egyszerű kézművesmunkát vállalt.

Mindenféle társadalmi élettől visszavonultan, csendben éldegélnek ott.

— Becsületes, szerény munkával dolgozunk azon — mondja az asszony egy riporternak, aki nála járt, — hogy kétezer esztendősi családjunk régi fényét visszaszerezzük.

Szegény bolond Gábor...

Arad éjszakája egy jellegzetes alakkal szaporodott. — A futóbolond, aki alig tudta bizonyítani, hogy tényleg bolond.

(Saját tudósítónktól.) Szegény eszelős fia. A nevét nem tudtam, elborult elméjével talán ő maga sem tudja. A kávéházak terraszán térfereg estéknél és ráhur nyorgat zavaros szemével a vendégekre, midőn alamizsnáért nyújtja a kezét. Ujdt arca állandóan groteszk mosolyra torzult s csak akkor komolyodik el, midőn valamelyik kérgesebb szívű pincér nagyot taszit rajta és félrelöki az utból:

— Kifelé Gábor! Kifelé!

Gábor, — így tudtam meg a nevét — ilyenkor szótlanul elballag. Feszkető tagjait vonszolja nehezen maga után és megy, „fut” tovább az éjszakában. Mert hogy Gábor futóbolond. A durvaságon elkomolyodott, ráboba huzódott arca azonban kiderül, midőn a másik kávéház terraszára érkezik és hűlyére fintorodott ábrázatával máris bent kéreget a sziesztázók között, míg ki nem tessékeli onnan is. Így az eszelős Gábor éjszakánként végigjár minden lozkált és nagykeservesen megszerzi magának minden üdöztetés dacára is azt a néhány lejt, ami esett életének fenntartásához feltétlenül szükséges.

Egyébként Gábor hozzátartozik az aradi éjszakához. Csakugy, mint a nemrég elhalt Lübeck bácsi, Tómi, a virslis, vagy pedig az Aladár című rikkancs, aki kötelessé tesz fel monokli heiyett. A futóbolond Gábor szerves része lett egy idő óta az aradi estéknek és hajnaloknak. Közismertté vált alak lett. Ugy, hogy még a vadidegen sem lepődik meg azon, ha egy sötét melléruccában, egy éj-

fél táján egyszerre csak elébe ugrik az eszelős Gábor és vigyorogva, gesztikulálva megszólítja:

— Hallja! Cseréljünk kabátot.

Aki nem ismeri még ezt a senkinek sem ártó gyenge elméjű embert, az először meglepődik és csak akkor mosolyodik el ismét, midőn Gábor alkudozni kezd vele:

— Ha nem adja a kabátját, legalább cseréljen velem nadrágot. Nézze, én mindjárt le is vettem.

És nem törődve a szavait kísérelő hangos nevetéssel, ott az ucca közepén hozzá is kezd a gombolkózáshoz. Csak akkor hagyja abba a megkezdett vetkezési műveletet, ha tulságosan szigorú és komoly arc világít rá a villanyfényben. Ilyenkor Gábor meghunyászkodik. Még utolsó kísérletként megpróbál legalább inget, cipőt, harisnyát, vagy zsebkendőt „cserélni” és ha látja, hogy minden erőlködése hiába való, inkább — alamizsnát kér:

— Kérek szépen egy-két-három lejt...

Ha egy vagy két lejt nyujtanak át neki, nem fogadja el. Egész okosan meg is indokolja:

— Három lej ára kenyeret szoktam vacsorázni.

Így. Rendszerint nevetnek a szemtelenségén és megkapja a kívánt három lejt s máris fut tovább, magában nevetve, monologizálva. Így él át az éjszakákat. Hajnalonként azután eltűnik. Napról alszik, mint telen a medve. Hogy hol? Annak csak a jó Isten a megmondhatója. Nem válogató. A magáévá tette a régi nótát: „Anok is van, bokor is van”.

A rendőrség éjjeli razziáin rendszerint Gábor az első, aki „lebrkik”. Bár közismert bolond, kereszteléstelen, mégis til mindig munkakerülésért és csavargásért néhány napot. Mert hát a törvény — törvény. Ilyenkor azután eltűnik néhány napra az emberek szemé elől és szinte hiányzik az aradi éjszakából. Mikor kijön, rendszerint valamelyik újságíróknál tart és bejelenti:

— Szerkesztő ur, két napot ültem.

Az eszelős Gábort már hetek óta nem láttam. Eltűnt a kávéházak terraszáról. Eleinte érdeklődtem utána, mert hiányzott az esti feketekávé mellől vigyorgó pófája. Senki sem tudott róla, még a haragos pincérek sem. Tegnap este azután Gábor önmagától jelentkezett. Nyílegyemest az asztalomhoz jött, rákönyökölt és sugva mesélte:

— Egy hónapig be voltam zárva Váradon. A toloncházban. Kérem szerkesztő ur, volt egy kis pénzem, elutaztam oda az ismerőseimhez. Hát ahogy leszállók a vonatról, rögtön heppon fogtak s bevitték a dutyiba. Aztán a nyakamba sóztak harminc napot. Hogy miért, azt magam sem tudom...

— Alig tudtam bizonyítani, hogy — bolond vagyok...

Egy pillanat múlva már az ötödik márványasztalnál van. — Egy magános urat szólít meg:

— Maga már vacsorázott? Mert én még nem...

A magános ur ugylátszik ismeri, mert szó nélkül öt lejt nyujt át. Gábor három darab kenyeret vásárol a kenyereslánytól s zsebre gyűri. Azután, mivel a pincérek szeméből semmi jót se lehet kiolvasni, odébb áll. Rőjja tovább az éjszakát. Szegény, bolond Gábor!

Pető Gergely.

— Repülés Rómától — Rómáig. Rómából jelentik: Egy három gépből álló repülőraj európai körútra indul. A katonai aviatikusok a következő útvonalat repülik be: Róma, Bécs, Budapest, Lemberg, Jasi, Bucaresti, Konstantinápoly, Szófia, Belgrad, Budapest, Uőane, Róma, Turin. A repülőrajnak Bolognesi ezredes a parancsnoka.

Cadum arczbőrkiütések elleni Kenőcse

A Cadum-kenőcs minden gyuladást vagy daganatot enyhít vagy gyógyít és jó álmot biztosít azoknak, akik nyoma szenvednek bőrbajokban. Sok szenvedést el lehet kerülni, ha ezt a csodálatos gyógyszert idejében használjuk egzéma, szörkések, furunkulusok, orbanc, rüh, szeszős kéz, kiütések, genyero nyiltsebek, horzsolások, homo oidok, var, sümőcs, sebek ellen. Kapható: gyógyszerárakban és drogériákban. Nagyan: a Standard drogériában Bucuresi. 3972

Letartóztattak Berlinben egy hírhedt magyar szelhamost.

Horváth Menyus újabb bűnlajstroma

(Bécs, szeptember 9.) Évek óta garázdálkodott egész Európában egy csekkhamisító banda, melynek élén Horváth Menyhért, a hírhedt „brazíliai katonai attasé” állott, kinek legkedvencebb álneve Bornemissza báró volt. Valójában azonban Goldschmitt Mártonnak hívták. Különböző csekkhamisítók miatt 1921. végén letartóztatták. 1922. január elején aztán megszökött a fogházból ugyan, de ugyanezen év február 6-án ismét letartóztatták. Goldschmitt alias Horváth Menyhértet ekkor öt évi fegyházra ítélték, azonban újra sikerült megszöknie. Majd Brüsszelbe került, hol a legelőkelőbb hotelekben szállott meg és Bornemissza báró néven szerepelt. A legelőkelőbb társaságokba került, hol egy urnak hamis csekket adott át, aki azután felkereste az állítólagos Bornemissza bárót. Ez azonban büszkén tiltakozott még a látszat ellen is, mintha tudott volna a csekk hamis voltáról és azt mondta, hogy ő is áldozata lett ez ügynek, majd kijelentette, hogy „egy Bornemissza báró kifizeti tartozását.” Ezután nagyobb kölcsönöket vett fel és elutazott Brüsszelből, Madridban, Svájcban, Párisban, mindenütt hamis csekkkel operált, hatalmas vagyont szerzett és Brüsszelbe visszatérve, kifizette adósságait, hogy újabb csalásokat követhessen el. Most a magyar, német és egyéb államok rendőrségének közövése-re Berlinben letartóztatták és Bécsbe hozták. Miután a magyar rendőrség kiadatását kérte, néhány nap múlva továbbítani fogják Budapestre.

Gyógyítható a reuma.

Egy bécsi orvos sikeres kísérletei.

(Bécs, szeptember 9.) Weimarban néhány nappal ezelőtt tartották kongresszusukat a német orvosok. Ezen a kongresszuson dr. Paul Gusztáv bécsi kórházi főorvos tartott felolvasást arról, hogy hogyan lehet a reumát betegséget kiküszöbölni. Néhány évvel ezelőtt már foglalkozott ezzel a problémával Pondorf professzor, aki tuberkulin-preparátummal igyekezett a reumát gyógyítani. Paul főorvos hosszas kísérletezés után állapította meg, hogy mily módon lehet nem csak enyhíteni, hanem teljesen meg is szüntetni a reumatikus fájdalmakat. Paul főorvos egészen gyengén végigkarcolt a beteg bőrén, olyan gyengén, hogy vér nem serkenjen ki. Ha semmiféle reakció nem mutatkozik a bőrön, akkor a betegség gyógyításának lehetősége nagyon csekély. A karcolásból, illetve annak következményeiből minden egyes esetben meg tudja állapítani az orvos a betegség nagyságát. Ezután a bekarcolt testrészt tuberkulin preparátummal bekenik. Ez a gyógy mód feltétlenül megszünteti a reumás fájdalmakat.

— A Nemzeti Párt országos gyűlése. A román nemzeti párt szeptember 13-án országos gyűlést tart Déván. A gyűlésen jelen lesz Maniu Gyula, Jorga, Michalache, Vajda Sándor, Argetoianu, dr. Vlăd Aurel, Pop-Csicsó István és még számos ismert politikus.

Kávéház a Véres Kavernához

Irta: Fekete Tióadar.

Szétnyílik a bűnös színház függönye, jazz-band zenéje csattog, angol misszek simmiznek és a függöny jobbsarkában meghajol a kávéházi konferanszié és jelentti:

— Amint a hölgyek és az urak, a „Matin”, a „Journal” és a „Figaro” hasábjairól értesültek, egy angol társaság kibérelte a francia harctér közepén labirintszerűen megépített német földalatti kavernákat, ahol ezelőtt tíz esztendővel szétloccsantak az agyvelők, völegények, férjek és apák fetrengtek a halál nyilatától sebzetten, gránátok és aknák, gázbombák és srappellek egy szempillantás alatt elintéztek egy családfenntartót, vagy egy bankot. A nagyszerű angol társaság a francia harctér közepén eszterilenszázhúszonötben, tíz esztendővel a rém és az iszonyat után fölfedezett egy olyan földalatti építményt, amely példátlanul alkalmas egy kávéháznak és egy bárna megnyitására. Ezt a kavernát Chemin des Dames-nak nevezik. A régi római katakombák kanyarulatai elbujhatnak mellette, — misztikus bányák évszázadok alatt kitermelt utjai csak halvány imitációk lehetnek hozzáképest. Egy igazán kellemes, elegáns, fűthető, bebutorozható, beszeparézható és befüggönyözhető földalatti lokál ez a Chemin des Dames. Jelentem a hölgyeknek és az uraknak, hogy ehelyen az angol társaság Kávéházat és bart rendezett bé, földalatti éjszakai szállodával is egybekötve és mindezeknek az élvezetére repülőgépjáratunk állandó permanenciában vannak Anglia és Franciaország között. Megnyitottuk, tessék besétálni. Itt a kávéház, a Véres Kavernához. Shimmyvel! Jazz-el! . . .

Álljunk meg egy pillanatra a Konferanszié invitáló hangja mellett, ejtsük le egy percre a „Matin” zörgő papirosát és meredjen bele a szemünk a végtelen távlatokba, amelyek fölött már eltűnt a holttestemből lakmározó héjják és varjak sötét startja. Arról halottunk már a háború után következő esztendők során, hogy angol és francia utazási irodák nyitnak abból a célból, hogy a luxus expresszek bársonyos üléséből, elsőrangú és veszélytelen fedezékek ből, a Waggon Lits-k éjszakai kényelmének minden biztosítéka mellett, fáradt amerikai urak, akik addig is csak páholyból nézték a háborút, innycsiklandozó és gerincet borzongató szenzációképpen élvezhessék a vérzivatar ittmaradt omladékait. Arról is halottunk, hogy egy bizonyos előre befizetett összegben még kisebb autóturák is befoglaltattak, a miknek utirányát Liége és Verdun között szabták meg az élelmes vállalkozók, a romokban, a pusztulásban, a tragédiák gőzölgő levegőjében itthagytott területek minden gyönyörét szállítva. A katonasírok fölött szögestalpu turistacipők dübörögtek, egy-egy lord, egy-egy yankee, gyakran lehajolt a sír fölé, hogy magával vigyen emlékének egy srappellőrmeféket, egy szertelött hadisisakot, egy vérvirágot, ami az elhullott csou-

tokból sarjadt ki. Arról is tudtunk, hogy a héjják és a varjak után kisebb hiénák jelentek meg a helyeken és fatetejü bódékat nyitottak, hűsítő büfféket, hogy a gyönyörködéstől elfáradt uraknak és hölgyeknek tikkadt torkát megöntözhessék. És megjelentek a sírok, a kavernák, a dekkungok, és a romok fölött a háborúból élve kikerült messzi életkirályok, a „savoir vivre” könnyed urai, a kiknél nem fontos a pénz, nem fontos a hely, nem fontos az aszszony: a fontos az epikuri élvezet, a pusztulás fölött dekadensen kéjelgő csodálkozás, a romok fölött való cinikus kézlegyintés. Ezek huztak szöges cipőket, ezek voltak az utazási iroda leghűbb látogatói, ezek, akikről minden olyan messze volt, mint az Élet a halottaktól, vagy mint a Halál tőlük.

Még a „Matin” is megdőbbsent az üzletes cinizmus, a roppant anyagi mohóság e szemérmetlen és fájdalmas dokumentuma fölött. A nemes valutájú államok urai angol sportkosztümben, jazz-band hangjai mellett egy pohár cocktailt szívnak ott, ahol nem szalmaszálon, hanem hatalmas kábelcsöveken keresztül pumpálták ki a vért a francia és német ifjuság testéből. A Véres Kavernához címzett kávéházban összecsendülnek a poharak, finom bokájú lányok, hajlós derekú táncosnők járják a

fox-bluest, elhullott és elrothadt férfitetemek fölött. A Véres Kavernához címzett kávéház sötét sikátoraiban sikolyokba fullad a csók, fulladásba hörög vissza a halottak végső és vonagló kinja. A rémület helyén hervadt tenyerek tapsolják a gyönyört. És azok a családok, akiknek egy-egy tagja e kései gyönyör helyén, tíz esztendővel ezelőtt elpusztultak, az invalidusok és a frontkatonák hozzátartozói, akik csillagtalan éjszakákon sírós bucsujáróhelyet avattak e vérrel termékenyített dombokból, most már nem jöhetnek többé viszontlátni halottaikat. Sok pénzbe kerül! . . . És ők nem bart akartak, varietét vagy shymmit, ők csak zokogni szerettek volna. Nem lehet, a jazz-band miatt!

Ember, aki e sorokat olvastod, kérdelem tőled: sirni kell-e ezen nekünk is, akik még élünk és viszsziük a keresztet, vagy tapsoljunk-e annak, hogy immáron mindent elfelejtettünk, elmúltak felelünk az árnyak, a varjak, a héjják, a hiénák: evőé élet, evőé! Nem tudom, tapsoljunk-e a csontok zörgő jazz-band-jének, vagy zokogjunk 1925 haláltáncra föltt?

Volna néhány autentikus ember, aki e kérdésre választ adhat. De ezek némák. Husz millió autentikus felelet alszik a földben. Husz millió hull. Hány liter vér ez? Mindegy! Tessék besétálni, megnyitni a kávéház, a Véres Kavernához! . . .

A Veniero buvárhajó hatvan olasz tengerész acélkoporsója lett.

Az olasz tengerészet tragikus gyász. Mussolini fájdalmas megemlékezései.

(Róma, szeptember 9.) Ugyanakkor, amikor a Shenandoah légihajó pusztulása révén az amerikai légi flottát érte borzasztó csapás, Olaszország lakosságát a Veniero nevű buvárhajó pusztulása tartja izgalomban. Ez a katasztrófa, amelynek okát talán sohasem sikerül kideríteni, sokszáz családot borított gyászba, mert a hajó pusztulásával együtt annak összes személyzetét, számszerint öt tiszt és 55 főből álló legénység, összesen 60 ember lelte halálát a tenger fenekén. A Veniero nyolc nappal ezelőtt merült a tengerbe, a Sirakuza közelében lefolyt hajóhadgyakorlat alkalmával és nem bukkant fel többé. Lázás izgalommal kutatták azóta a hajó után, míg végre tegnap Sirakuza bejárata előtt mintegy 6—7 kilométernyire petróleumtölcséket találtak a tenger vizén és ebből állapították meg, hogy ott érte a hajót a végzetes katasztrófa. A Veniero-nak Paolo Vandone fregattkapitány volt a parancsnoka, aki a legügyesebb buvárhajótisztek egyike volt és már a világháború idejében is rendkívül szakavatottságot tanúsított a buvárhajó harcokban. Sok hőstetteszámba menő bravurt vitt véghez az általa parancsnokolt buvárhajókkal, úgy hogy valóság-gal elhalmozták kitüntetésekkel.

Többek közt megkapta a Szent Mór-kereszt lovagkeresztjét, azonkívül az olasz Koronarendjelet, két vitézségi érmet és a hadikeresztet. A legutóbbi időkben ő volt a brindisi buvárhajóflotta parancsnoka. A Veniero másodparancsnoka Goffredo Cionni tengerészhadnagy volt, aki szintén egyike volt a legügyesebb buvárhajótiszteknek. Az öt tagból álló tisztikarnak még a következők voltak a tagjai: Alberto Launaro gépészmérnök-kapitány, továbbá Bruno Bianchini és Rosario Accardi tisztihelyettesek.

Immár kétségtelen, hogy a Veniero, amelyet az olasz buvárhajóflotta legmegbízhatóbb hajójának tartottak, ott fekszik a tenger fenekén. Miután pedig Sirakuza közelében a tenger 600—1000 méter mély, alig van remény arra, hogy felszínre hozhassák, ilyenformán a nagy acélkoporsó 60 halottjával együtt ott fog nyugodni a háborgó tenger fenekén s a föléje leeresztett koszorúkkal fogják kifejezni Olaszország gyászát.

Mussolini, aki Thaon di Revel tengerészeti miniszter lemondása óta maga állt a tengerészetiügyi minisztérium élére, kiáltványt intézett a buvárhajók tisztjeihez és legénységeihez, amelyben meghatározott módon emlékezik meg a Veniero személyzetének hősi haláláról.

Repülőkatasztrófa, amely nem történt.

Tömeges autoszugeszcio. — Látomás egy repülőgép állítólagos lezuhánásáról.

(Genf, szeptember 9.) A Sheandoah megdöbbentő katasztrófa még mindig lenyűgözve tartja ugy az 6- mint az újvilágot és talán ennek a borzalmas katasztrófaának az utóhatásai születték azt a képzeletbeli szerencsétlenséget, amely egész Svájc lakói között általános izgalmat keltett. A repülő-szerencsétlenség legnagyobb érdekessége az, hogy talán még sem történt és csupán a tessini kanton lakosságának fantáziájában, egy tömegszugeszcio hatása alatt születtett.

A tessini kanton egyik községében mintegy 200 paraszt esküszik arra, hogy néhány nappal ezelőtt körülbelül 1500 méternyi magasságban egy repülőgépet látott, ami a község felett repült. Repülés közben borzalmas detonációt hallottak, majd a gép szédítő sebességgel lezuhant. Másnap a közelekvő falvakból is érkezett hír; számosan látták a repülőgép katasztrófáját ugyanabban az órában, amikor a másik község lakói. Már az a hír is elterjedt, hogy egy idegen állam zászlójával díszített hadirepülő volt és távirati jelentések szaladtak Luganóban, ahol a lezuhant gépet már mint osztrák hadirepülőt ismerik. A svájci hatóságok azonnal intézkedéseket léptettek életbe, hogy a lezuhant repülőt megtalálják, rendőrök, katonák és csendőrök kutatták át a tessini kantont és átkutatták szorgosan

a két község egész környékét. — Azonban általános meglepetést és megütközést keltett az, hogy a gép egyetlen darabját nem voltak képesek megtalálni, még kevésbé a lezuhant gép személyzetének holttesteit. Rádión az összes külföldi államok repülőgépeit értesítették és kérdést intéztek, hogy nem az ő gépük zuhant-e le? Azonban mindenhol negatív válaszok futottak be.

A titokzatos repülőgép története azonban ezzel nem fejeződött be, hanem továbbra is erősen foglalkoztatja a lakosságot és magát a kormányt is. Hiszen körülbelül 2000 ember esküszik arra, hogy a katasztrófa nem volt látomás és ezek az emberek különböző községek lakói, akik egyidőben látták a szerencsétlenséget. Minden szemtanú esküszik arra, hogy a gép zuhanás után lángokba borulva zuhant le. Tudományos körök véleménye szerint a tömegszugeszcio egyik különös esete áll fenn, aminek némi alapja is van, mert ugyanabban az időben haladt el a község felett egy francia repülő. A sok repülőkatasztrófa által felkeltett idegi lakosság a repülő bravurjai közepette már zuhanó látta a gépet és így keletkezhetett a borzalmas szerencsétlenség gondolata is. A lakosság azonban nem fogadja el a tudományos magyarázatot, hanem izgatottan tárgyalja a kísérteties és nyomtalanul eltűnt repülőgép titokzatos történetét.

A Magyar Párt tiltakozása a kamarai kinevezések ellen.

Felhívás az ipar- és kereskedelmi kamarák választóihoz

(Cluj—Kolozsvár, szeptember 9.) A Magyar Párt elnöksége az iparkamarai választásokkal kapcsolatban a következő nyilatkozatot tette közre:

A Magyar Párt az iparkamarai választásokkal kapcsolatban, illetőleg a mezőgazdasági kamarai választásokon szerzett szomorú tapasztalatai után sem változtatta meg, hanem továbbra is fenn tartja azt az eredeti álláspontját, hogy ezt a választást a gazdasági szakértők által irányítottak ítéli és nem tekint politikai kérdésnek. Ebben az állásfoglalásban a Magyar Pártot a gazdasági élet szabadsága és az önkormányzat elvének feltétlen tisztelete vezette. A Magyar Párt úgy találta, hogy a gazdasági érdekképviseletek szervének megalkotására, az illetékes gazdasági tényezők vannak hivatva, amelyek ezt a feladatot saját autonóm jogkörükben és minden politikai befolyástól lehetőleg mentesen tudják a legcélszerűbben megoldani. Az iparkamarák újjászervezéséről alkotott törvény tizenegyedik szakasza tényleg megadja a kormánynak a jogot arra, hogy az iparkamarai tanács tagjainak felét kinevezze abban az esetben, ha az állam érdekei azt kívánják, hogy a kormány az ipar és kereskedelem irányítására közvetlen befolyást gyakoroljon. Az adott esetben az a magasabb államérdek, amely az ilyen nagyméretű benyu-

lást egyedül menthetné, egyáltalán nem forog és nem is foroghat fenn. Mi ugyan a leghatározottabban szembehelyezkedünk ennek az államérdeknek olyatén értelmezésével, hogy a kamara tanácsát felerészben okvetlenül román anyanyelvű állampolgárokból kellene összeállítani. Ez a felhívás egyenes ellentmondásban van az állampolgári jogegyenlőség elvével. Azok a gazdasági érdekszervezetek, amelyek a választást előkészítették, büles körülménnyel és messzemenő lojalitással honorálták a gyakorlatban ezt az elvlen indokolt álláspontot és a jelöléseket a paritás elvének feltétlen szem előtt tartásával ejtették meg akként, hogy a megválasztandók felerészben született románok legyenek, noha a választók nem fele, hanem túlnyomó részben magyar. A kamara autonómiájának felborítására semmi esetre sem szolgálhat okul az, hogy a született románok nem lettek volna a jelöltek közül kellő számban képviselve. Bár mi nem érezzük magunkat arra hivatottnak, hogy a románság különböző reprezentánsait államhűség szempontjából osztályozzuk, de sértőnek tartjuk még a feltevést is, hogy az állam érdekei veszélyeztetve volnának azáltal, ha a kamarának azok lettek volna választás után román tagjai, akiket az érdekképviseletek e bizalmi tisztségekre kijelöltek. A törvény szelleméből világosan fo-

lyik, hogy ha a kormány élni akar a tagok felének kinevezési jogával, ezt csak oly módon gyakorolhatja, hogy ha az egyes választási kategóriákban is, a tagokat kinevezni. Ezzel szemben az adott esetben a kormány a második kategória öt tagja közül negyvet a negyedik kategóriában négyből hármat nevezett ki, a tizedik kategóriában pedig egyenesen elkobozta a választási jogot. Emellett elkövette azt a jogosító lépést, hogy a kinevezettek listáját az utolsó félórán adta át a törvényszék elnökének, amikor a választóknak már nem állott módjukban új jelöléseket benyújtani. További súlyos sérelme a választóközönségnek, hogy ezeket a jelölő listákat, amelyek több nevet tartalmaznak, mint a mennyi hely a kinevezés után szabad választásra fennmarad, megsemmisítették, holott a választók sehonnan előre tudomást nem szerezhettek arról, hogy a kinevezés hány helyre fog gyakoroltni és ennek következtében hány helyre adható be a jelölés. Figyelmeztetjük ezért azon kamarákhoz tartozó magyar kisebbségi választókat, ahol a jelölés csak ezután lesz megejtve, hogy a listák összeállításánál és benyújtásánál erre figyelemmel legyenek. Egyebekben is tegyenek meg most már mindent, érdekeink energikus érvényesüléséért. Mindezeket azért soroljuk fel, mert jellemezni akarjuk azt a szellemet, amellyel kormánykörök ezt a fontos önkormányzati kérdést kezelték. A lényeg az autonómia súlyos megsértése, az agresszív pártpolitika és erőszak belevitele az eminent gazdasági érdekképviselet bíró iparkamarákba. Leszögezni kívánjuk továbbá, hogy az adott esetben semmiféle államérdek veszélyeztetve nem volt.

Cluj, 1925. szeptember 9. Dr. gróf Bethlen György elnökhelyettes, Deák Gyula dr. titkár.

A Magyar Pártnak az iparkamarai választásokról s a kormány kinevezési módszeréről ma közreadott nyilatkozatával kapcsolatban Gyárfás Elemér dr., ki a választásokat intéző gazdasági szakosztály elnöke, munkatársunknak a következőket mondotta:

Téves több lapnak az a híre, amely különösen a nagyváradi és a bánáti lapokban látott napvilágot, hogy a Magyar Párt a kormány erőszakos közbelépése következtében, passzivitásra határozta el magát. Ezeknek a híreknek éppen az ellenkezője az igaz. A Magyar Párt vezetőségének az álláspontja az, hogy a magyar kereskedőknek és iparosoknak a nyilvánvaló tendenciára való tekintettel, annál energikusabban kell sikraszállniok, hogy ezekben a fontos önkormányzati szervekben minél nagyobb arányban nyerjenek képviseletet. Nem jelenti a kibocsátott manifesztum azt sem, hogy a Magyar Párt vezetősége elvileg szembehelyezkedett a paktum gondolatával és az elszeneve-

dett jogsérelmek miatt a már megkötött paktumot felbontja, illetve a folyamatban lévő paktumtárgyalásokat megszakítja. Az a sajnálatos tény, hogy a kormánynak módjában áll kinevezésekkel az iparkamarai tagok többségét a maga részére megnyerni, — amint ez Kolozsváron is történt — annál inkább kívánatosá teszik a paktum megkötését, mert paktum esetén a kisebbségeknek a román listán is helyük lenne és a szélsőségteljes elemeket onnan kiküszöböltük. Ahol tehát ilyen paktum kötése meg van a mód, ott meg kell valósítani, azonban mindenütt erélyesen szembe kell szállni az erőszakos kísérletekkel.

Dalosünnep

Vásárhelyen.

A dalárszereny eredményei.

(Marosvásárhely, szeptember 9.)

Erdély egész magyarságának érdeklődése mellett folyt le a marosvásárhelyi dalosverseny, amelyen 1300 dalos vett részt. Vasárnap délelőtt a kötött versenyt tartották meg, délután pedig a szabadon választott darabokat adták elő a dalárdák. Verseny után diszközgyűlés keretében Incédi-Joksmann Ödön elnök kiosztotta a díjakat. Az első csoport 1a díját a brassói magyar dalárda, a 2a díjat a tordai magyar dalegyesület, a 2b díjat a kolozsvári ipartestület dalárdája, a 3-ik díjat a kolozsvári „Törökvis” dalegyesület kapta. A második csoportban hét díjat osztott ki az elnök. Az 1. a) csoport díja a kolozsvári csizmadia társulat dalegyületének, az 1. b) csoport díja a veresteleki református egyház dalegyületének jutott. A férfi és női vegyes karok versenyén a csikszeredai dal- és zeneegylet ének-karja vitte el a pálmát. A dalos verseny résztvevői a diszközgyűlés után valamennyien kivonultak Metz Albert sirjához, s azt megkoszorúzták.

Ujabb tojáselkobzás Iradon.

Az aradi ügyészség ma ismét zár alá vett egy tojásraktárt. Megemlékeztünk arról, hogy néhány nappal ezelőtt a Rosenberg és társa cég raktárát vette zár alá és eljárást indított ellene áruhalmozás címén. A céget azonban az aradi járásbíróség felmentette. Az ítélet ellen felebbezést nyújtott be az ügyészség és ma folytatja a tojásraktárakban megkezdett razziaikat. Ma Lehrer Jakab Muresului (Maros-uccai) raktárában megjelent az ügyészség és rendőrség képviselője és azzal az indokolással, hogy spekulációs célokra árut halmoz fel, lefoglalta a raktárban lévő 50.000 darab tojást és folyamatba tette az eljárást. Ennek dacára valószínű, hogy a járásbíróség holnapi tárgyalásán a Lehrer-céget is felmenti az áruhalmozás vádjáról.

Politika a munkakamarai választásokban.

(Bucaresti, szept. 9.) Az Aurora felhívást intéz a munkakamarai választókhöz és figyelmezteti őket, ha nincsenek felvéve a választói listába, úgy forduljanak a parasztpárt vezetőségéhez, amely interveniálni fog érdekekben. A parasztpárt a munkakamarai választásoknak politikai jelleget akar adni, mint azt a mezőgazdasági választások alkalmával is tette.

Csökken a drágaság.

Az erdélyi nyomdászok bérszabályozó testülete háromszázalékos olcsóbbodást állapított meg. — A háboru utáni idők első bérleszállítása.

(Saját tudósítónktól.) Közgazdasági szempontból érdekes és jelentőségteljes esemény történt a romániai nyomdaiparban. Clujról (Kolozsvárról) hivatalosan értesítették az összes nyomdász munkás- és munkaadó testületeket, így az aradi Nyomdatulajdonosok Szindikátusát és a nyomdászok szövetségét is, hogy tekintettel az általános olcsóbbodásra, a nyomdászok fizetése három százalékkal lesz állítandó. Ezt a határozatot a Clujon minden három hónapban összeülő nyolc munkaadó és nyolc munkásból álló testület hozta, amely az ország minden részéről beérkező adatok alapján hivatva van a drágulás, illetve az olcsóbbodás mértékét megállapítani, s ennek természetesen következtetésként a fizetéseket három havonként megfelelő százalékkal emelik vagy csökkentik. A háboru utáni idők első napjától kezdődőleg ez a legelső eset, amikor hivatalosan megállapítják azt az örövendetes tényrt, hogy nem drágulás, hanem olcsóbbodás történt. A Közlöny munkatársa felkereste Koppány Zsigmondot, az aradi Nyomdatulajdonosok Szindikátusának elnökét, aki a clujai árszabályozó-bizottság döntéséről a következőket jelentette ki:

— Rendkívüli eset ez, ami a nyomdaiparban még nem fordult elő. A közös bizottság határozata anyagilag alig érinti egyik vagy a másik felet, hisz személyenként mindössze tizenkilenc lej differenciát jelent hetenként. Azonban nagy fontossága van ennek a döntésnek közgazdasági szempontból. Ez az első fecske volt, amit követnie kell a többinek. És ha minden iparban belátják, hogy némi olcsóbbodás tapasztalható, ugy-e a tény a köztudatba jut és ennek a következménye általános árszállítás lesz.

Felkerestük Nádor Istvánt, az aradi Nyomdász Szövetség egyik vezető tagját, aki a következőket mondotta:

— Az aradi Nyomdász Szövetség tiltakozik a határozat keresztülvitele ellen, mert egyáltalán nem tapasztalunk olcsóbbodást a legfontosabb közszükségleti cikkeknek. Nem ismerem az előzményeit a határozatnak, azonban valószínűnek tartom, hogy azt intervenciókra visszavonják. Egyelőre az aradi nyomdászok nem fogadják el a redukált munkabéreket.

— Az aradi Nyomdász Szövetség tiltakozik a határozat keresztülvitele ellen, mert egyáltalán nem tapasztalunk olcsóbbodást a legfontosabb közszükségleti cikkeknek. Nem ismerem az előzményeit a határozatnak, azonban valószínűnek tartom, hogy azt intervenciókra visszavonják. Egyelőre az aradi nyomdászok nem fogadják el a redukált munkabéreket.

Aradi fiatalember tragédiája Egyiptomban

Dzsentri-fiuból jazz-dobos. — Az egyiptomi éjszakai halálos beteggé tette Boer Kálmánt.

(Saját tudósítónktól.) Egy Egyiptomba szakadt aradi fiatalember tragédiájáról számolunk be a cikkünk keretében. Boer Kálmán 23 éves aradi fiatalembert, ekökező genyri-család sarját, kalandos természete Egyiptomban, Alexandriába sodorta s ott nagydobos lett egy jazz-band zenekarban. Aránylag szépen keresett és igyekezett jól és gyorsan élni. Kereste a mámort, az éjszakai gyönyöreit. Tulzásba vitt élvihásházásában a kokainhoz is nyúlt, aminek azután rövidesen olyannyira rabja lett, hogy a szörnyű méreggel teljesen aláásta egészségét, viruló fiatalságát. Betegkedni kezdett és több ízben kórházba került. Felépülése után azonban mindig folytatta, ott, ahol elhagyta. Nők, zene, ital és bizony öb méreg töltötték be az életét. Új foglalkozásában azonban nagyszerűen keresett és így kibírta költséges és kártékony passzióit. Sőt Aradon élő szüleit is arra kérte, adják el mindenüket

és költözzenek ki hozzá Egyiptomba. Így is történt. Boer Kálmán szülei mindenüket elkötövétyelték és éppen indulóban vannak fiukhoz.

Egy másik Alexandriában élő aradi származású fiatalember közben levelet írt itthoni rokonához, amelyben közli, hogy barátja: Boer Kálmán súlyos vérmérgézet kapott. Kórházba szállították ismét, ahol most élet-halál között lebeg. Ha fel is gyógyulna a súlyos bajából a lelkiismeretes ápolás következtében, még úgy is örök életére beteg emberroncs marad, a hallását is elfogja veszíteni s ezzel mostani kenyerét is.

A levél nyomán városzerte nagy a részvét a kalandozásai közben szerencsétlenné vált fiatalember aradi szülei iránt, akik fiuk katasztrófális állapotáról pontos részleteket eddig nem is tudtak. Közben mindenüket potom áron pénzzé tették és most a bizonytalanságnak mennek elébe Egyiptom országában.

Az első „Szerzői Est” Erdélyben.

Fekete Tivadar kulturpalotai estélyéről nyilatkoznak az aradi szereplők. — Az idei koncertszezon első estje, irodalmi és zenei esemény.

(Saját tudósítónktól.) Arad művészetet és irodalmat kedvelő közönsége már eddig is nagy érdeklődéssel vette körül Fekete Tivadar szerzői estjét, amely szombaton kilenc órakor kezdődik a Kulturpalota nagytermében. Minden újságírói vonatkozason túl Fekete Tivadar az első író Erdélyben, aki ilyen módon a koncertpódiumon keresi a közönséggel való közvetlen érintkezés módját. Akkor, mikor külföldön Hans Heinz Ewerstól kezdve Karinthy Frigyesig és Szabó Dezsőig már minden jeles tollforgató megnyilatkozott személyesen is a publikumnak, Erdélyben ez az első ilyen irányú szerzői est, amelyet nyilván sorozatosan követ majd nemcsak Arad, de Erdély minden írója is. Fekete Tivadar új és ötletes vállalkozásáról megkérdeztük az estély szereplőit, akiknek érdekes és lelkes nyilatkozatát alább adjuk:

dr. Szelle Károly Fekete estélyén nemcsak mint kísérő, hanem mint szerző is jelentkeztem. Körülbelül hat éve komponálok. A „Maharadzsa” című operettől indul el komponista pályám, melynek sikere után hegedű- és zongora-kamaraszámokat írtam, majd székely népballadák megzenésítésével foglalkoztam. Még megzenésítettem Anton Wildgans osztrák költő szonettjeit, amelyeket most ad ki egy bécsi zeneművállalat és Hermann Hesse német költő verseit, amely kottafüzet Berlinben kerül kiadásra a jövő év januárjában. Ady Endre versein kívül Fekete Tivadar verseit zenésítettem. — A Fekete-esten egyébként Fülöp Magdát s R. Hegedűs Bébyt kísérem.

Engel Jenő Tíz éve foglalkozom zenésítéssel. Van egy Krudynovellához írt pantomimem, megzenésítettem körülbelül hetven Ady-verset, amelyeket nagy sikerrel énekelt Aradon, Temesváron és Kolozsváron épen R. Hegedűs Béby. Írtam dalokat angol, francia és olasz költők szövegére és megzenésítettem Franyó fordításait és Fekete verseit is. Az estélyen Róna Dezsőt kísérem.

R. Hegedűs Béby — Nagy szeretettel és örömmel veszek részt ebben a műsorban, mert Fekete Tivadart zenei értelemben többnek tartom, mint poétának. Verseit önmaguktól is zenélnék és nagyszerű anyag egy énekesnő számára. — Magamról csak annyit mondhatok, hogy nemrég Janovics hívott Kolozsvárra vendégszerepelni, de nem mehetek, mert bécsi professzorom

Steiner Ferenc vár rám s nála folytatom tanulmányaimat, ő tudja a legjobban, hogy merre kell kormányoznom a jövőt. Az estén Fekete Tivadar versen kívül az „Aida” művészi szempontból rendkívül súlyos és szép nagy áriáját énekelem.

Fülöp Magda — Képzelve, csak tizenkilenc éves vagyok! Remélem, hogy a közönség meg fogja bocsájtani koromat. Tizenöt éves voltam, amikor Budapestre kerültem a Zeneakadémiára. Aradi tanárom, Unger küldött oda. Szeretnék Párisba, vagy Berlinbe menni, folytatni a tanulmányaimat. De van egy hibám. „Egyetlen lány” vagyok. A szüleim nem engednek. Bele kell nyugodnom s hogy mit tudok, azt döntse el szombaton a publikum.

Róna Dezső — Két verset énekelek Engel Jenő zenéjére, Fekete „Viharvers”-ét és E. Kauders Magdának egy hangulatos poemáját. A szerzői esten való részvételtem dokumentuma annak, hogy írók és újságírók művészeti vállalkozásaikban bennem nemcsak a művészre, hanem a barátira is számíthatnak.

E. Kauders Magda — Három éve írok verseket titokban. Az uram zenésíti őket nyíltan. A legszébb versemet akkor írtam, amikor az uram eljegyzett. Azt írtam meg benne, hogy mi lesz velem, ha majd feleségül vesz. Az estélyen Róna Dezső énekeli a versemet.

Zala Béla — Fekete szerzői estjét uttörő ötletnek tartom. Nekem, a szavalónak és recitátornak, minden költő önálló estélye megnyilatkozást alkalom. Jól jár vele a költő, akét interpretálnak és jól jár vele az interpretátor. Fekete verseiben sok olyasmi van, amit a szavalónak nagyszerű feladat lesz a közönség elé vinni.

Szombati Szabó István — Minden megnyilvánulást, mely az Erdélybe szakadó magyar irodalom és magyar szellemiség szava és kifejező való demonstrálása, kötelessége mindenkinek, aki érzi a nyelv szentségét és a leírt szó értékét: támogatni. Én eljövök Aradra, mert Fekete Tivadar szerzői estje egyben pillére annak a munkának, amit művész, író, költő egyképpen épít a frissen születő erdélyi magyar irodalom földjére. Eljövök, ott leszek, hozom azt, amit én adtam, adhatok és adni fogok Erdélynek, Arad közönségének és mindenkinek, amit kívánnak, annak, alkotnak, magyarul.

Freund
Leó

— Szívesen jövök,
Arad az én közönsé-

gem. Temesvár mellett második otthonom. Csak a zongora legyen jól hangolva, a többi az én dolgom. A közönség felhangolására a zongorának nem szabad lehangolva lenni. Egy Chopin szonátát játszom és Grünfeld „Ungarische Phantasie“-jét.

Dr. Reicher
Jenő.

— Konferánszot mondok, elsőnek beszéljek Fekete Tivadár estjén, természetesen tehát, hogy engem kérdeztek meg utóljára arról, hogy miért lépek fel és mit fogok mondani. Konferánszra nem szokás készülni, de azt hiszem, hogy abban az előljáró beszédben, amivel Fekete barátom, tudom, dialektikus elindul a Kulturpalotában, bocsánatot fogok kérni, úgy érzem, Fekete helyett, azért, mert tehetséges és amit, egyelőre, rajtam kívül, a közönsége honorál. Mert tehetség, legalább olyan, hogy ebben a kisvárosban már bocsánatot kell kérni azért, mert van neki. Ez elég Feketének. A közönség számára, azt hiszem, csak ismétlés lesz.

Rajtuk kívül megkérdeztük az Iróasztalunk melletti úró Feketét, hogy mi az ő szerepe az estélyen? Így felelt:

— Néhány verset olvasok, amiket a könyvem megjelenése óta írtam. Bizonyos nyári remegések és téli félelmek remegnek bennük, ahogy a papirosra kívánczok voltak. Tudom, hogy meg fognak érteni és akik nem ért meg, azt én értem meg. Megértők és nem megértők között a magam útját járom, írom, sírom és verekszem, ha kell!

Ebben a mondatban benne van a szerzői est szerzője, az újságíró és a poéta egy személyben.

Balogh István.

Meggyilkolt csecsemő.

(Saját tudósítónktól.) Az utóbbi időben meglehetősen gyakran történik, hogy a járókelők az aradi utcákon meggyilkolt újszülötteket találnak. Ma ismét egy ilyen borzalmas lelet történt és a rendőrség erőlyesen nyomoz a lelkeilen anya után, hogy elvegye embertelen tettéért méltó büntetését. Az aradi Farkasuccában két kisgyerek játszás közben egy rongyokba burkolt csecsemő holttestét találta meg. A gyermekek felkapták a holttestet és az utcában lakó szülőkhöz vitték be. A szülők elborzadva látták, hogy a csecsemő szájába nagyobb darab rongyot gyömöszölt az ismeretlen gyilkos, amivel megfojtotta az ártatlan gyermeket és megakadályozta azt, hogy sírásával magára vonja a figyelmet, mielőtt a gyilkos elmenekülhetne. A holttestet azonnal a rendőrségnek adták át és a hatósági orvosi vizsgálat megállapította, hogy a csecsemő az elmúlt éjszaka született s valószínűleg mindjárt a születés után gyilkolták meg. Jelentést tettek az aradi ügyészségnek, amely elrendelte a holttest boncolását és utasította a rendőrséget a nyomozás bevezetésére.

HIREK

Éhező madárkák.

A madarak a városba huzódtak be a tarlóról, mezőről és az erdőből. Kint a szántókon nem találnak többé elhullott gabonaszemet, a mezőkön virágmézet s az erdőszélen édes bogvót. Bejöttek hát a városba: a kányák, varjak, barázdabillegetők, seregélyek. A szürke verebek csapatokban lepték el a várost, mint hatalmas porfellegek. Most nap-hosszat csiripelnek, civakodnak, veszekszenek az ereszek alatt, a házak bádogcsatornáiban, az üzletek cégtáblái mögött, a kertek levelét hullató fain. A madarak éhesek. Az emberek izalmára jöttek be, még lármásabbá tenni az amugy is hangos várost. Bejöttek a letarolt szántókról, az elárvult mezőkről, a lombhullató erdőkből. Mind-mind ide a városba. A szabad életből, a napsugaras világból a város hideg köfházrengeteget közé, rabkalkákba. A hideg városban meleg sziveket keresnek a csiripelő, csacsogó és éneklő madarak. Érzéssel kültető, az apró állatkákkal szemben is jóindulattal viseltető emberi sziveket. Akik, ha jön a tél szigora, dermesztő hidege, midőn rájuk tör az éhség réme, magot s morzsákat szórniának a pihés fészkek melegéből a hidegre kényszerülő madárkákra. A madarak egyaránt keresnek szivet és védelmet az inséges napokra, öregnél és fiatalnál, gyermeknél s felnőttél, anyánál s lányánál, mindenkinél: akikben csak sziv dobog. Azoknál, akik maguk is szenvedtek, inségeskedtek, azoknál is, akik a sors jóvoltából öröme, jólétre és boldogságra születtek. A madarak mindenkitől kérnek. Apró csőreiket felétek táogatják, mert éhesek. Adjatok! Morzsát, magot, szemet, életet...

(pe—ge.)

— A királyi pár utazása. Bucarestből jelentik: A királyi pár ma délután Romanesti községbe utazott az ottani koronauradalmak meglátogatására. — A királyi család ma este Chisenevből Sinaiába utazott. A kormány tagjai egy órával az uralkodópár elutazása után visszatértek a fővárosba.

— Duca tárgyal. Bulgária külügyminiszterével. Genfből táviratozzák: Duca külügyminiszter ma megbeszéléseket folytatott Calkoff bolgár külügyminiszterrel a zár alá vett bolgár vagyonok likvidálása ügyében és más, a békeszerződésből folyó kérdésekben. A vonatkozó megállapodást Genfben írják alá.

— Tatarescu miniszter megbetegedett. Bucarestből jelentik: Tatarescu miniszter lázas béthurutban megbetegedett. A minisztert lakásán ápolják.

Februárban lesznek a községi választások.

(Bucuresti, szeptember 9.) Kormánykörök véleménye szerint a községi választásokat február végén fogják megtartani.

Az aradi gyors karambolja.

Összeütközött az aradi gyorsvonat és egy tehervonat minden baj nélkül.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi gyorsal szerencsés kimenetelű vasúti katasztrófa történt tegnap Stirbey Voda állomáson. Az aradi, Bucuresti felé haladó gyorsvonat az állomáson — valószínűleg hibás váltóállítás következtében — nekiszaladt az 1417. számú tehervonatnak. Az összeütközés az első percekben nagy rémületet idézett elő a gyorsvonat közönsége között, azonban csakhamar látták, hogy semmi különösebb baj nem történt s emberéletben nem esett kár. A szerencse főleg az volt, hogy az állomáson a vonat lassú tempóval haladt és így az összeütközés nem

volt tulerős. A gyorsvonat és személyvonat mozdonyal csak jelentéktelenül sérültek meg s így az állomás személyzetének segítségével azonnal kijavíthatták a hibákat. A pálya rendbehozása is rövid idő alatt megtörtént és a gyors minden különösebb késés nélkül továbbment Bucuresti felé. A szerencsétlenségről az aradi üzletvezetőség csak későn értesült, mivel az összeütközés következtében nem állott be semmi zavar a közlekedésben és a vonatokat a rendes időben indították tovább. Az összeütközés okának kiderítésére megindult a vizsgálat.

— Berthelot tábornok Romániában. Bucarestből jelentik: Berthelot francia tábornok a jövő héten az országba érkezik birtokának meglátogatására.

— Módosítják a fogászati törvényt. Bucarestből jelentik: Saveanu egészségügyi miniszter elhatározta a fogászati törvény módosítását, a mely szerint mindazok a fogászok, a kik hét évvel a törvény életbelépte előtt fogászati diplomával rendelkeztek, szabadon folytathatják gyakorlatukat minden vizsga nélkül.

— Autoszerencsétlenség. A Prevederea biztosító társaság temesvári vezérfelügyelőjét, Dózsa Árpádot a ki feleségével és László B. Jenővel volt autóján, ma autoszerencsétlenség érte. Diószeg és Janka község között az autó az árokba fordult, de a sofőr még idejében leállította a motort és így elkerülték azt, hogy az autó felrobbanjon. Dózsa Árpád az esés következtében kártörést szenvedett, a többiek sértetlenek maradtak.

— Elégít a ravatalon egy csecsemő holtteste. Különös eset tartja izgalomban Arad-Séga lakosságát. Duma János a str. Chedenariu (Csordás)-ucca 15. számú ház lakója tegnap délelőtt bejelentette az ötödik kerületi rendőrségen, hogy tizenkétnapos Szilvia nevű gyermekének holtteste porrá égett a lakásában a ravatalon. A rendőrség bevezette a nyomozást.

— Eljegyzések. Dr. Vida Endre orvos eljegyezte Steiner Lórikát.

Löwy Frida és Román Imre Péterozsény, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

Pécskán Pál kereskedő és Papp Mancika jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

— Újabb adomány a szerencsétlen buziási uricsalád számára. A nyomorba jutott buziási uricsalád részére ma L. E. Arad 320 lejt küldött be szerkesztőségünkhöz. A nemes adományt továbbítjuk az illetékesekhez.

— Jó cukorkazacskók Kerpelnél.

Iskolai irószerek, füzetek, hangjegyek Sándor hírlapjában Arad.

— Állások az aradi pénzügyigazgatóságon. Az aradi pénzügyigazgatóságon tizenkét tisztviselői állás üresedett meg. Az állásokra már lehet pályázni és annak feltételei a betöltött 18 év, legalább négy középiskolai végzettség és a román nyelvnek szóban és írásban való ismerete. Jelentkezni a pénzügyi palota első emeletén a 17. számú szobában Doctor osztályfőnöknél lehet.

— Viviani meghalt. Franciaország háborús miniszterelnöke, a francia politikai élet egyik legmarkánsabb képviselője, René Viviani szenátor, ma 62 éves korában elhunyt. — Vivianit a kormány a nemzet halottjának tekinti, s államköltségen temetik el csüförtökön.

— Az aradi munkásság tiltakozó küldöttsége. Az aradi munkásszakszervezetek küldöttsége jelent meg ma az aradi vármegyeházán és memorandumot akartak átnyújtani a vármegye prefektusának, amelyben csatlakoznak ahhoz az országos mozgalomhoz, amely tiltakozik az országos munkásvezetők bucuresti-i letartóztatása ellen. A prefektus még nem volt fenn hivatalában, amikor a küldöttség megjelent és ezért a munkások kiküldöttéi dr. Lázár Ágoston alispánnak nyújtották át memorandumukat, amelyet még a délelőtt folyamán továbbított az alispán Georgescu János közigazgatási vezérfelügyelőhöz, a vármegye prefektusához.

— H. Sziklay Gizi táncitanárnő tánciskoláját kezdők és haladók részére szeptember hó 12-én a „Fehér Kereszt” nagytermében megkezd. Beiratkozás és bővebb felvilágosítás lakásán Arad, Str. Cercetasilor (Szt. Pál-ucca) 7. Minden vasárnap vendégóra.

— Betörés. Vakmerő betörés történt tegnap éjszaka Aradon a Str. Negrutu (Mikszáth-ucca) 13. számú házban. Schmidt Erzsébet lakásába hatoltak be a betörők és több ezer lej értékű fehérneműt loptak el. A feljelentés alapján a rendőrség bevezette a nyomozást.

— A szerb királyi pár körutazása. Belgrádból jelentik: Sándor király és Mária királyné nyaralásuk befejezése után tegnap Bledből a fővárosba érkeztek. Vasárnap a királyi pár Délszerbiába utazik, ahol meglátogatja a különböző városokat. Onnan Montenegróba és Dalmáciába utaznak, amely területeket ezuttal először járja be Sándor király és Mária királyné.

— Lakósztrájk Berlinben. Berlinből jelentik: A háztulajdonosok és a lakók régóta tartó viszálya tegnap sztrájkhoz vezet. A lakók kimondták, hogy sztrájkba lépnek és ennek alapján ötvenezer lakbérlet nem fizette meg az esedékes házbért.

— Tanítók tiltakozása. Bucurestből jelentik: A regáti, bukovinai és Besszarábiai tanítók chisinaui kongresszusa határozatot fogadott el, amelyben megbélyegzik a parlament azon tanító tagjait, akik a tanítóság jogainak megvédése helyett ellenséges szemmel nézték a helyzet megjavítása érdekében indított mozgalmakat. Megbélyegzik továbbá azokat a tanítókat is, akik egyenlenséget szívnak a tanítóság között.

— Balia Frigyes festőiskolája ez évben csak október elején nyílik meg. Minthogy tanítványokat csak mérsékelt számban vesz fel, ezért kéri a beiratkozni akarókat, hogy — a hely biztosítása céljából — lakásán, Arad, Str. Eminescu 6., II. em., vasárnaponként 10—12 óra között jelentkezzenek.

— Könyvtárt jó árban vesz Kerpel.

— Deutsch tánciskoláját szeptember hó 12-én kezdi meg kezdők és haladók részére az aradi Munkás Otthonban.

— Meneférváltozás. Bedeus Károly az erdély-bánati zsebmenetrend szerkesztője értesíti mindazokat, akik az augusztus 5-iki kiadásának birtokában vannak, hogy szeptember 10-ikétől ismét kis módosítások történtek. Az Aradról éjjel Erdély és Bucuresti felé induló gyorsvonatnak Aradról és Radnáról való indulását öt perccel előbbre tették mint mostanáig. Ezenkívül bevezettek egy új vonatpárt Iliá (Marosillyéről) Lugojig (Lugosig) és vissza. Indulás Iliáról 19.44, érkezés Lugojra 23.18, indulás Lugojra 11.30, érkezés Iliára 15.19.

— Értesítés. Az aradi államrendőrségen működő népesedési hivatal közli, hogy holnaptól kezdve magánfeleket kizárólag délelőtt 9—12-ig fogad.

— H. Sziklay Gizi táncitanárnő klasszikus balettiskoláját szeptember hó 15-én megkezdi. Modern testnevelés, higiénikus torna. Beiratkozás és felvilágosítás lakásán Arad, Str. Cerceasilor (Szt. Pál-ucca) 7.

Ujabb zendülés Kinában.

Shanghaiból táviratozzák: A május harmincadiki zendülés áldozatainak emlékére ma újabb zavargást rendeztek a kínaiak. A tömeg kökoc-kákkal támadt a rendőrségre, amely erre fegyverét használta. Egy zendülő meghalt és sokan súlyos sérüléseket szenvedtek.

Tragikus baleset érte a legjobb magyar footballistát.

Orth György egy bécsi mérkőzésen veszedelmes térdficamodást szenvedett. — Allítólag soha többé nem footballozhat.

(Bécs, szeptember 9.) Az Amateure-MTK bécsi mérkőzésén súlyos szerencsétlenség történt. A budapesti MTK revansmérkőzésre ment fel Bécsbe és ez a mérkőzés a magyar footballsport legkiválóbb játékosának tragédiája lett. A mérkőzés második félidejének 35. percében Tandler osztrák hátvéd hibájából Orth György, — az MTK és a magyar footballsport büszkesége — végzetes térdficamodást szenvedett. Tandler már régen híres a bécsi footballéletben arról, hogy a legkiméletlenebb hátvédek közé tartozik, aki vajmi keveset törődik az ellenfél testi épségével. Tandler kiméletlenségeinek sok bécsi játékos viseli a nyomait. A mostani baleset egy összehúzásnál történt, amikor a labdával futó Orthot Tandler durván megtámadta. Az összehúzás pillanatában Tandler erős rugása következtében Orth elbukott, s eszméletlenül terült el a pályán. A szerencsétlenség láttára az MTK játékosai izgatottan rohantak a baleset színihelyére. Opata és Molnár nekimentek Tandlernek s allítólag Molnár kétszer Tandler arcába vágott volna. Erre mindkét csapat vezetői befuttatták a pályára és a további botrány elkerülése végett az MTK csapatát levezették a pályáról. Orth lába egészen deformálódott és térdben teljesen kificamodott. A kitűnő magyar footballistát a mentők szállították ájult állapotban bécsi szállására, majd onnan az egyik klinikára vitték, ahol elaltatták és térdét visszahelyezték. A klinikai tanársegéd kijelentette, hogy prakszisében még nem fordult elő ilyen súlyos térdficamodás és az a véleménye, hogy Orth soha többé nem footballozhat. A végleges véleményét azonban a megtartandó Röntgen-vizsgálat után terjeszti csak elő. Holnap Orthot Budapestre szállítják. Dr. Fodor Henrik, az MTK csapatvezetője kijelentette, hogy a baleset megtörténteiben Tandler kétségtelesen bűnös.

tak a baleset színihelyére. Opata és Molnár nekimentek Tandlernek s allítólag Molnár kétszer Tandler arcába vágott volna. Erre mindkét csapat vezetői befuttatták a pályára és a további botrány elkerülése végett az MTK csapatát levezették a pályáról. Orth lába egészen deformálódott és térdben teljesen kificamodott. A kitűnő magyar footballistát a mentők szállították ájult állapotban bécsi szállására, majd onnan az egyik klinikára vitték, ahol elaltatták és térdét visszahelyezték. A klinikai tanársegéd kijelentette, hogy prakszisében még nem fordult elő ilyen súlyos térdficamodás és az a véleménye, hogy Orth soha többé nem footballozhat. A végleges véleményét azonban a megtartandó Röntgen-vizsgálat után terjeszti csak elő. Holnap Orthot Budapestre szállítják. Dr. Fodor Henrik, az MTK csapatvezetője kijelentette, hogy a baleset megtörténteiben Tandler kétségtelesen bűnös.

— Spanyol filmdivák autókatasztrófiája. Madridból jelentik: Társas autókirándulást rendeztek kiváló spanyol színészek és színésznők, amelyen nagy szerencsétlenség történt. Arturo Ferario, az ismertnevű színházi impresszárió, akinek kocsján kívül egy jeles filmoperatőr is ült, autójával egy árokba fordult. Ferario szörnyethalt. Elze Ruiz, a leghíresebb spanyol filmszínész sulyos belső sérüléseket szenvedett, úgy, hogy aligha marad életben. Maria Guerrero, aki szintén híres színésznő, Medina de Riosecco környékén járt szerencsétlenül autómobiljával s fején súlyosan megsebesült.

— Gyilkos mostohafia. Néhány nappal ezelőtt Sztancsialva községében Ramislav Mladen 43 éves pancsoval gazdálkodót meggyilkolva találták. A bevezetett nyomozás megállapította, hogy Ramislavot 19 éves nevelt fia, Brankov Ilie ölte meg több fejszeccsapással. A gyilkost elfogták, aki teljesen megtört és beismerte bűnét.

— Timisoara a tízévesi mintavásáron. A chisenevi mintavásáron Temesvár városát dr. Georgevici Lucian főpolgármester és Biraescu főjegyző képviselik, akik csütörtökön indulnak utnak.

Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy iskolába beiratkozó gyermekek részére a legjobb és legújabb nyosabb áru deákcsapkat kizárólag a Wurzel Testvérek cégnél Arad Piața Pievnii I. zsidótempommal szemben vásárolhatják.

egy milliárddal tartozik a szövetségeseknek.

Blaha Lujza ünneplése.

Virágerdő borította a Nagyszony lakását.

(Budapest, szeptember 9.) Bla-ha Lujzát, a magyar népszínművek egykori gyönyörű hangu csalóányát hetvenötödik születésnapja alkalmából nagy ünneplésben részesítették. Bla-ha Lujza hetvenöt esztendővel ezelőtt a színészek vándorútján, az ekkor szeker ponyvája alatt született meg és a legkiválóbb magyar színésznő és énekesnő lett belőle, aki évtizedeken át szerzett igaz gyönyörűséget a magyar közönségnek. A születésnap alkalmából valóságos virágerdő borította el a már nyugalomban levő Bla-ha Lujza lakását s a Nemzeti Színház, az összes színésztestületek, Gömör vármegye, a budapesti Gömöri Kör és a kecskeméti lányok küldöttségileg üdvözölték s egy-szersmind hatalmas virágcsokrokat, koszorúkat nyújtottak át az ünneplőknek.

Mary angol királynénak is szűk a lakása.

Nem vásárolhatott meg egy vázát — mert nem fért volna el a lakásában.

Az angol királynéről már nagyon sok mindent tud a világ és így azt mondani, hogy az angol birodalom királynéja és India császárnéja talán az egész birodalom legközvetlenebb és legegyszerűbb asszonya — ma már nem újdonság. Azt azonban mindeddig valószínűleg csak kevesen tudták, hogy még ő is küzködik a legelterjedtebb háborús betegséggel, a lakáshiánnyal. Most azonban már ezt is megtudtuk, még hozzá a legilletékesebb forrásból, magától Mary hercegnőtől. Mary királyné ugyanis, akárcsak a többi nő, szenvedélyes shoppoló. Alig van hét, hogy szimpatikus alakja fel ne tűnne London valamelyik utcáján, rendszerint Mary hercegnőnek vagy egy udvarhölgyének kíséretében és ilyenkor maga végzi el a szükséges bevásárlásokat. A napokban szintén egy ilyen bevásárlási körúton volt, mikor az egyik régiségkereskedés kirakatában egy antik kínai váza kötötte le figyelmét annyira, hogy már az ára felől is megegyezett a boldog kereskedővel, mikor megszólalt Mary hercegnő:

— Jól van Murray, maga mindent meg szeretne venni, de én igazán nem tudom, hogy hova tesszük, hiszen seholy nincs neki hely.

Az érv úgy látszik döntő hatással volt, mert Mary királyné nem vette meg a vázát, de még távozásban is vissza-visszanézett rá, mert hiszen úgy szeretne volna megvenni, — de hát nem volt neki hely...

KÖZGAZDASÁG

Ellenőrzik a borokat.

Szigoru intézkedések a borhamisítás meggátolására.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi városi főorvosi hivatal ma rendeletet kapott az egészségügyi minisztériumtól, amelyben felszólították, hogy a szüretelés megkezdésével fokozottabb ellenőrzést gyakoroljon a bortermelők és borkereskedők raktára felett. A rendelet szerint a termelők és kereskedők a mustba és borokba szalicilt és egyéb konzerváló idegen anyaga-

kat tesznek, ami beleütközik az élelmiszerek hamisításáról szóló rendeletbe. Ezt szigorú rendszeres ellenőrzéssel kell akadályozni. A városi főorvosi hivatal most sorban felülvizsgálatot tart az aradi és hegyaljai borpincékben és raktárakban és az elvitt mintákat vegyileg elemezik. A manipulált borokat zár alá veszik és megindítják az eljárást a tulajdonosa ellen.

Zürichben 2.60, Párisban 10'60 a lej.

HELYI VALUTAÁRAK.

(Szeptember 9.) **Áru:** Márka 49, angol font 980, francia frank 9.85, svájci frank 39.50, lira 8.35, dinár 3.57, dollár 201, schilling 29.25, magyar korona 355, cseh korona 6.15. **Pénz:** Márka 48, angol font 970, francia frank 9.50, svájci frank 39, lira 8, dinár 3.50, dollár 199, schilling 28.50, magyar korona 365, cseh korona 6. **Kifizetések:** Márka 48.50, angol font 992, francia frank 9.65, svájci frank 39.45, lira 8.80, dinár 3.62, dollár 203, schilling 28.75, magyar korona 350, cseh korona 6.05.

ZÜRICHI TŐZSDENYITÁS.

(Szeptember 9.) Berlin 123.15, Amsterdam 208.40, Newyork 517.75, London 2510.50, Páris 24.35, Milánó 21.65, Prága 15.30, Budapest 0.0072.65, Belgrád 9.22.50, **Bucuresti** 2.60, Varsó 0.00092.50, Bécs 0.0073.05.

ZÜRICHI TŐZSDEZÁRLAT.

(Szeptember 9.) Berlin 123.20, Amsterdam 208.40, Newyork 517.75, London 2510.50, Páris 24.35, Milánó 22, Prága 15.30, Budapest 0.0072.60, Belgrád 9.22.50, **Bucuresti** 2.60, Varsó 0.00092.50, Bécs 0.0073.05.

BUCURESTI TŐZSDEZÁRLAT.

(Szeptember 9.) **Kifizetések:** Páris 9.60, London 987, Newyork 203.75, Milánó 8.28, Zürich 39.30, Bécs 28.75, Prága 6. **Valuták:** Napoleon 760, arany márka 48, leva 1.46, török lira 1.15, angol font 975, francia frank 9.68, svájci frank 39, olasz lira 8.10, drachma 3.10, dinár 3.55, dollár 201, lengyel márka 37, osztrák korona 28.75, magyar korona 28.50, cseh korona 6.

A MAGYAR NEMZETI BANK

HIVATALOS ÁRFOLYAMAI.

(Szeptember 9.) Belgrád 1267—1275, dinár 1247—1269, **Bucuresti** 350—352, lej 348—354, Páris frank 3352—3386, svájci frank 137.40—138.50, szokol 2095—2117, Prága 2105—2117.

„1926 Anuarul Arad Evkönyv 1926“. A közel jövőben megjelenik Aradváros ÉVKÖNYVE, mely a bankok, gyárak, iparvállalatok adatait, valamint városunk 8000 kereskedőjének és iparosának teljes és pontos CÍMTÁRÁT tartalmazza. Ezt a házaspótló könyvet a kiadó INGYEN

LEGUJABB

Zichy pécsi püspök kalocsai érsek lett.

Budapestről táviratozzák: Gróf Zichy Gyula pécsi püspököt kalocsai érsekké nevezték ki, de ideiglenesen megbízták a pécsi egyházmegye vezetésével is.

Passzivitásba lép az ellenzék.

(Bucuresti, szeptember 9.) Ellenzéki körök szerint az egyesült ellenzék a felirati vitában és a választói törvényjavaslat tárgyalásában nem vesz részt, csak nyilatkozatot olvas fel, amelyben kijelenti, hogy a választói reformból mely szakaszokat fogja kormányrajutásuk után módosítani. Az egyesült ellenzék azért követi ezt a taktikát, mert nem akarja a vita meghosszabbításával egyúttal a kormány uralmát is kitolni.

Spanyol offenziva Abd el Krim ellen.

Párisból táviratozzák: Legujabb jelentések szerint a spanyol csapatoknak sikerült Cebedilonál és Moronovo szigetén partraszállani. A Saro tábornok parancsnoksága alatt álló csapatokellenállás nélkül nyomulnak előre.

megrendezésében Suciú főszolgabíró és Alexander, a Victoria agilis intézője szereztek hervadhatlan érdemeket.

Arad. ATE—AAC 3:0 (1:0.)

Barátságos mérkőzés. (Az ATE

ezzel a mérkőzéssel beigazolta a TAC elleni eredményének irreális voltát. A játék legnagyobb részében az ATE volt fölényben és könnyen győzött ellenfelén. Az ATE a mutatott játéka alapján feltétlen dicsőretet érdemel. A csapat jórészt fiatal játékosokból áll, akik mindannyian a jövő nagytehetségű játékosai. A mérkőzés szépségének kibontakozását nagy mértékben gátolták a pályát tarkító mocsarak, amelyek a két napos esőből maradtak még vissza. A játéknak két sérülte is van, ugyanis a II. féldő 3-ik percében Löwenberg kapus és Kelly az AAC balösszekötője oly szerencsétlenül harcoltak a labdáért, hogy Löwenbergnek az ajk-husa sérült meg és egyik foga kitört, míg Kellynek a térde hasadt fel. Természetesen mindketten a pályát elhagyták és orvosi segélyben részesültek. Az AAC meglepetésszerűen nagyon gyöngén szerepelt, talán Török és Baloghy kapus vétették a legkevezebb gixert, azonban Töröknek fölösleges durvaságairól le kell szoknia. A védelemben Baký abszolút tehetetlen volt, társa Rónai II. nem sok vizet zavart. Pálkás sérülten és lélek nélkül szintén formán alul játszott. Pfeiffer I-et láttuk már jobbnak is. Dufiner és Szabó faültjakkal, míg Kelly és Kertész rontásaikkal tüntek ki. A győztes csapatból Löwenberg kevés dolgot hibátlannal látta el, utódja Becker szintén jól működött. Weichelt I-nek volt egy pár szép,

egészséges rugása. Pártuere Varuga pompás formát játszott ki, a mezőny legjobbja volt. Biztos közbelépéseit a közönség nem egyszer tapssal honorálta. Ullmann s Horváth nem mutattak különösebbet, ellenben Szabónak és Baloghnak jó napja volt. Szikula féltékenységével és Vajda téltenségével csak rontott. Weichelt II. mint centercsatár nem vált be. A csapatban egy új játékos mutatkozott be: Blum jobbösszekötő, (Nagyvárad), okosan játszó, megértő ember, akitől még sokat fogunk látni. Goallövők: Szikula (I. féldő 20. p.), Balogh (II. féldő 10 p.), Blum (II. féldő 34 p.) Korner arány 3:2 az ATE javára. Jó bíró volt dr. Vatiánu Sabin.

O Külföldi sporteredmények. Bécsből táviratozzák: MTK—Amateure 2:2 (2:1). — Budapestről táviratozzák: Budapest—Magdeburg városközi vízipóló-mérkőzés ismét magyar győzelmet eredményezett, a mennyiben a magyarok szép küzdelem után 4:1-re győztek. A városközi uszómérkőzést azonban a pestiek újból 3:2-re elveszítették Hoiba egy hibás startja miatt. UTE—MAC vízipóló-mérkőzés 2:1 arányban az UTE javára dőlt el.

O Nemzetközi atlétikai verseny Budapestén. Budapestről táviratozzák: Az FTC atlétikai versenyének második napján az első napihoz hasonlóan ismét szenzációs eredmények voltak. Muskáth MTK megjavította a 110 méteres gátfutás eddigi magyar rekordját 15.6 mp-es idővel. Az 5000 méteres síkfutást Norland (francia) nyerte. Távolugrásban Cator (francia) volt az első 775 centiméteres szenzációs ugrásával.

küldi meg szállodáknak, éttermeknek, kávéházaknak, közhivataloknak és a könyv művészi hirdetéscsoportja ezáltal hathatós reklámul szolgál. A könyv jutányos áron kerül a könyv árusai forgalomba.

= Fizet a kormány. Londonból jelentik: Az Angol Bank közli, hogy a román kormány az 1922. évi konszolidációs kölcsön október elsején esedékes 4 százalékos kamatainak fedezésére szükséges összeget már most rendelkezésére bocsátotta.

= Constantinescu miniszter Lembergben. Bucurestiből jelentik: Constantinescu földművelésügyi miniszter Lembergbe utazik az ottani mintavásár tanulmányozására. A miniszter felhasználja az alkalmat, hogy a szénbeviteli illetékek felemelése miatt Románia és Lengyelország között ki tört gazdasági konfliktust elsimítsa.

= Aradi kereskedő csődje. Ma délelőtt csődbejelentés érkezett az aradi törvényszékhez. Horváth József malomberendezési és műszaki cikkekkal foglalkozó aradi kereskedő, akinek két éven keresztül a Minoritapalotában volt nyílt üzlethelyisége, ma csődöt kért maga ellen 250 ezer lej passzívával és 160 ezer lej aktívával. A törvényszék a napokban dönt a kérelem felett.

SPORT.

Sportünnep Inau.

(Saját tudósítónktól.) Jól sikerült sportünnepélyt tartott az inau Victoria vasárnap délután az aradi ATE tornászcsapatának, a Toldi és az AMTE birkózó gárdájának részvételével. Az ünnepély kezdeteképpen II. osztályú bajnoki keretében a Frontiera 5:2 (3:2) arányban győzött az inau Victoria fölött. Utána az AMTE és a Toldi birkózócsapatok iskolabirkózást, majd az ATE tíz tagu tornászgardája különböző szereken (korlát, nyújtó, gyűrűhintán) rendkívül ügyes mutatványokat és tornagyakorlatokat mutattak be. Minden egyes mutatványt a közönség szünni nem akaró tapssal honorálta. Este a Central nagytermében az ünnepély folytatásaként műsoros estély következett, amelyen Krausz nővérek, Salgó József, Lantos Ferenc, Bizza László, Deutsch Károly szerepeltek magánszámokkal. A zongorakiséretet Márkus Jánosné látta el igen szépen. Az ünnepély kitünő

Ujra kapható a biztos hatású „Radikal” patkányirtó anyag minden gyógyszerárban és drogeriában. Ne fogadjon el mást, mint az eredeti, régi, jó „RADIKALT”

Idegenek tartózkodási engedélye.

Értesüléseink szerint az aradi állambiztonsági hivatal most állítja össze azoknak a névsorát, akik a tartózkodási engedélyeket felülvizsgáló bizottságtól három hónapi tartózkodási engedélyt kaptak. A meghosszabbított tartózkodási engedélyek szeptember 15-én járnak le és azoknak, akik ilyen tartózkodási engedéllyel rendelkeznek, szeptember tizenhatodikán távoznok kell Románia területéről.

SHINHARTZ MŰVÉSZET

Freund Leó zongoraművész Aradon. A 12-iki szerzői est rendezése táviratot kapott Freund Leó tól, a neves és nagytehetségű temesvári zongoraművésztől, hogy részvesz az estélyen. Vele együtt érkezik Lugozról Szombati Szabó, a költő pap és az estély műsorában konferánszot mond dr. Reicher Jenő, a „Keleti Újság” aradi szerkesztője is. Freund műsorába vette Grünfeld „Ungarische Phantasie”-jét és Chopin szonátáját (Op. 58) H-moll. A kibővült műsor ilyenformán felejthetetlen estét biztosít.

Gyöző Alfrédnek a színészettől való búcsuja a legnagyobbfokú érdeklődést keltette fel. A kitünő művész szeptember 20-án, esti fél 9 órai kezdettel a téli színházban rendez előadást, amely alkalommal legjobb szerepeiben mond búcsút annak a közönségnek, melyet 15 éven át kacagtatott meg kitünő humorával. Az előadásra a jegyeket szombattól áruítja a színház pénztára.

Fekete Tivadár szerzői estje szombaton lesz a kulturpalota nagytermében. A szerzői-est nivót, művészi szint, eredetiséget és irodalmi előkelőséget jelent, valamint a világvárosok pazar bőkezűségéből. Szerzők, szereplők egyként olyan márkák, melyek súlyt jelentenek és hogy épen Arad az a város, mely elsőnek csinálja meg ezt az estét, dicsőséget is. Jegyeket Oláh Sándor könyvkereskedésében lehet kapni.

MOZI.

Az aradi Marosparti nyári mozgószínház. Naponta 2 előadás!!! 10-ikén, azaz csütörtökön vetíti „Potasch és Perlmutter” 6 felvonásos vígjátékot. Ezt megelőzi egy elsőrendű kiegészítő műsor. Kezdeté pont 8 és fél 10 órakor.

Még ma csütörtökön és holnap pénteken vetíti az aradi Apolló a „Nagy Katalin cárnő táncosnője” című élethű filmképet, mely az orosz főurak életéből vette témáját. A darabban a moszkvai színház művészei Runia, Zowszkaja, Honaszky, Torha nov, Kornov és Vurszky játszó a főszerepeket. Az előadások 6, fél 8 és egyneked 10 órakor kezdődnek.

Szombatiig vetíti az aradi Urania a „Dicsőség utja” című gyönyörű kiállítású filmet, mely Hollander Félix nagystíliú regénye után készült. Egy kis énekesnő karrierjéről van szó, aki a darab végén egy operabéne keshez megy feleségül. A főszerepet Lily Dagover az aradiak kedvenc filmstarja sok közvetlenséggel és nagy művészettel játsza meg. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

Felelős szerkesztő:
RETHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judejului.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

ÓVAS.

Alulírott ezennel közhírré teszem, hogy a tölem különváltan élő nőm, szül. Szeifer Terézia által kötött üzletekből kifolyólag felelőséget nem vállalok, az általa kötött eladások és vételeket magamra nézve kötelezőnek nem ismerem el.

Santana, 1925. szeptember 8.

5303 **Wekerle Ferenc.**

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsénk értesíteni a t. vevőközönséget, hogy

liszt- és mindennemű terményszükségletet a lehető legolcsóbb áron szerezheti be nálunk. 50 kor-on felül rendelésnél díjtalanul házhoz szállítva. 5154

THAU si COMP cég
kenyversütőde, liszt- és terményüzlet
Arad, Bul. Reg. Ferdinand 63/65. Dengl-ház

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik szeretett, jó édes anyámat

özv. Tesits Györgyné

temetésén résztvettek, koporsójára virágot helyeztek, részvétük kifejezésével mély bánatomat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondok hálás köszönetet.

5290 **Tesits Milán.**

Friss dunai hal

érkezett 2257

Lutwák József céghez, Arad.

Szülők figyelmébe!

Izr. Leányinternátus felvesz még bennlakó tanulókat. Kitünő ellátás, szigorú felügyelet, szak-szerű oktatás, idegen nyelvek és zongora. Magántanulók is felvételt. Prospektus kérésre: **Izr. Leányinternátus** Arad, Str. Alex. Gavra No. 19. (Caernovits P.-uocsa). 4815

ÜGYNÖKÖK

5293 férfiak és nők magas fizetéssel felvételnek. **BRAUN** Arad, Calea Banatului 3. (Asztalos S.-uocsa.)

Bodega fűszer- és csemege üzlet, forgalmas uccában, **eladó.** Bővebbet az Aradi Közlöny kiadójában. 5314

Gyönyörű

villaszerű ház a külvárosban. elfoglalható 8 szoba, terrasz, fürdőszoba arilakással, istálló, nagy udvar, gyümölcsösökkel, 420 ezer lejért eladó. Megbizott: 16105

„Uranul” iroda Arad. főpostával szemben

ELADÓ családi ház Erdőhegyen

Szép és forgalmas helyen, ugy uri, mint gazdálkodónak megfelel, beépített féltelek, mellékhelyiségekkel, féltelek gyümölcsösökkel, szept. 13-án délután örök áron eladódik. **Pálffy örökösök.**

Bárkinék biztos egzisztencia

Nagyforgalmu városban 70 év óta fennálló teljesen berendezett üzemből lévő és a vidéken egyedül álló **csatgyár.** óriási vevőkörrel, a fő-utra nyíló 3 lakásos házzal, üzlettel, nagy telekkel együtt elhalálozás folytán egymillió lejért eladó.

16585 Megbizottam: **Haász Albert** Irodája Arad. Str. Eminescu (Deák F.-u.) 12. szám

Olcsó házeladás!

Arad, Str. Góju, volt Szent István-uocsa közelében 8 nap alatt elfoglalható 3 szobás lakással, gazdasági udvarral, pincével és kerttel, teljesen jókarban lévő magánház 330.000 lejért eladó, 200.000 lej közpénzzel átvehető. Kizárólagos megbizott:

Haász-Irodája Arad, Strada Eminescu (volt Deák Ferenc-uocsa) 12. 16565

Kereskedősegéd

a textil-, kender- és lenszakmából, magyar, román, német nyelvtudással, elsőrendű erő azonnali belépésre 10269 **kerestetik.**

Ajánlatok referenciákkal **REICH S. KAROLY FIAI CÉGHEZ** Arad, Bul. Regina Maria 15. intézendők

Friss dunai hal érkezett kilója 45 lej

Rosenbachnál neoy izraelita templom épületben

Mielőtt cipőszükségletét beszerzi keresse fel Jusztin Olarin & Comp.

üzletét, ahol saját készítményű 5000 cipőket tart raktáron. Arad, Bul. Reg. Ferdinand No. 47. (Fekete Bárány vendéglővel szemben.)

Belvárosi

6lelmiszerekkereskedés szuterén helyiségben, berendezéssel együtt. 16105 6000 lejért eladó. — Megbizott: Uranul-iroda Arad, főpostával szemben.

Selépés nélkül

börbe adó pár évre egy teljesen magánház. 4 egymásba nyíló szoba, konyha, éléskamra, esetleg örök áron 270 ezer lejért eladó. Ügynökök mellözve. Érdeklődni Arad. Str. Cogalniceanu (volt Mikos Kelemen-uocsa) 59. szoba üzletben. 6818

JOS. TOCH W I E N I. TELEFON: 63372.
JUDENPLATZ 5.
ALÁPITTATOTT: 1871. ÉVBEN. **Blane Szőrmék Pelze** **Modelék. Atalakítások.**

Illits BRISTOL-szálló BUDAPEST. 216
Dunaparton, minden elképzelhető kényelemmel. Elsőrangú Duna-étterem és polgári étterem. Kitünő konyha. Kávész. Mérsékelt árak.

Négyszobás

belvárosi magánház 350.000, kétszobás belvárosi magánház 160 ezer lejért elfoglalható lakásokkal megvehető 1032 „Fortuna” iroda utján Arad. Str. Constantinul 31. (volt Batthyány-uocsa.)

Fülöp Sámuel
kóser étterme
Arad, Piata Avram Isnou 11 sz.
Kochmészáros mellett, ajonnan átalakítva 6316
Naponia háziasan, tisztán, libazsírral készített ebéd és vacsora. Kitünő italok! Minden szombaton délelőtt szünet. :- Abonensok házon kívül is étlap szerint. **olcsó áron.**

Magánház. Arad, Str. Stroiescu (Teleky-uocsa) közelében 3 szobás, konyhás, elfoglalható lakással, adomentes újabb épület 276 □-6les telekkel 256 ezer lejért eladó. Bővebbet Györfly »Muras« irodájában Arad Str. Unirel.

Allami tanító, perfékt román, délelőttre megfelelő alkalmazást keres. Cim: 1032 Györfly »Muras« irodájában Arad, Str. Unirel.

Uj motorfűrészeket 4-6 HP. motorokkal kocsira felszerelve. 5294
Használt 8-60 HP. motorokat, előnyös árak és fizetési feltételek mellett szállít:
H o r v á t h
gépkereskedelmi ügyökség Arad, Strada Iosif Vulcan No. 4.

WAGONS-LITS aradi ügynöksége **tisztviselőt** keres, francia nyelv megkivántatik. 5158
Érdeklődni Arad, Bul. Reg. Maria 12. (Központi Tszarék.)

JÓ HÁZBÓL VALÓ TANONCOK kosszttal és lakással vagy jó fizetéssel **felvétetnek.** Ugyanott szerelő és bádogos segédkerestetnek. „OST” elektrotechnikai és szerelő vállalat. Timisoara, Strada Romulus (Hattyu-uocsa) 4. szám.

**Őszi felöltő és ruha-
ujdonságok megérkeztek**

Iuliu PLESZ Gyula

közponi ruha és felöltőruházában Arad. A színház hátsó bejáratával szemben

**Legelősebb
bevásárlási forrás!**

A hölgy közönség szíves tudomására hozom, hogy többoldali kívánságnak engedve, ismét raktáron tartok legdivatosabb, jól készült, és teli kabát szöveteket, s így azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nemcsak a megrendelő által hozott anyagból, hanem saját jó minőségű szövetemből is készítek mérték utáni megrendelésre felelősség mellett **igen szolid áron ruhákat, costümöket, őszi és téli kabátokat.**

Varga női szabó Arad,
Strada Eminescu (Deák F.-a.) 10. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudósító az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjak szerint számítjuk. — Minden szövegértés ára: hétköznap 3 lej — vasárnap 4 lej. — Vastagabb betűvel 6 lej, illetve 8 lej. — A vastagabb betűvel kivált szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. n. 6 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 30 lej, vasárnap 40 lej. A kiadóhivatalt fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket szűvegi, amelyek tartalmánál fogva eredeti alakjukban nem közölhetők, azt minden egyes esetben megváltoztatassa, illetve helyesbítse. ***** Hirdetéseket telefon útján is fogadjuk, telefon szám: 151. *****

Levelezés.

„OSZ” jellegű levél van az Aradi Közlöny kiadójában. 5284

Alkalmazás.

INTELLIGENS, jó családból való, képzett kisasszonyt keresek gimnaziata leánykámhoz. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 200

MUNKÁSLEANYOK felvétetnek. Gábor önkormányzat Arad, Str. Cuza Voda 1. sz. 5247

MECHÁNIKUS TANONCOK jó fizetéssel és egy kifutó felvétetik. Szegfű Arad, Str. Bratianu 11., főpostával szemben. 5190

VIDÉKI urház keres nagyobb háztartáshoz megbízható, ügyes nő főzőnek. Ajánkozni lehet személyesen, esetleg levélileg Melchner Arad, Strada Tribunal Avente (Damjanich-u.) 8. alatt. 5248

BIEDERMAYER garnitúrák kézimunka bevonását korabeli minták után művészi kivitelben vállalom. Cim Rudolf Mosse Arad. 10268

MINDENES főzőnő kerestetik azonnalra. Dr. Mosser Arad, Piața Azraam Iancu No. 17. (Szabadság-tér). 5320

KIFUTÓGYEREK, ügyes és megbízható, jófizetéssel és lakással, azonnal felvétetik az Erdélyi Élet kiadóhivatalában. 5285

OKL. TANITÓNŐT, ki zongora tanításban is képzett, keresek közvetlen vasút állomás melletti tanyára, 14 éves leányom illik poigári magánutoni előkészítésére. Zongorával rendelkezők előnyben. Bizonyítvány másolatok igény megjelöléssel Kalmár Ignác intéző címre Bocsig (Bokszög) küldendők. 5286

KÖNYVELESBEN, gépirásban, pénztárkezelésben és irodai teendőkben jártas hivatalnoknő azonnali alkalmazást keres. Ajánlatokat „Megbízható” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 5289

ÓVADÉKOS szobaasszony állást keres szállodában. Beazél román, magyar, német nyelven. Cim: Timișoara, IV., Str. Jean Ghica 17., Iona S. ajtó 8. 5299

TANULÓK felvétetnek Hoffmann Ottóval Arad. 5295

PLÉBANIARA házvezetőnőnek elmenne vidéki fiatal özvegy nő, nagyon szerény igényű. Cim Danciu Babăla p. Orăștie. 5300

FIATAL asszony mosni, vasalni ajánkozik házakhoz. Arad, Str. Mețianu 6. 5296

SZAKACS jó bizonyítvánnyal helyet keres uri háznál. Megkeresések fizetési ajánlattal öv. Csetáná, Ruzsach Victor Iacu intéződök. 5297

MINDENES főzőnő hétszög családkhoz felvétetik. Arad, Bohácpalota 8. kapu, III., 14. 5304

ÖNÁLLÓ szűcsmunkást: házi munkához keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 5307

KÖNYV- és papírkereskedés fu vagy leány tanuló keres négy középiskolával Sándor hírlapiroda Arad. 1007

SZÜCS szabósegédek, munkás- és varróleányok felvétetnek Beregszászy szűcsnél Arad, Str. M. Corvin (Hunyady-ucca) 1. sz. 5305

NŐI szabász, ki varráshoz és próbáláshoz ért, elsőrangú szalonba felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 5303

GÉPIRÓNÓT román-magyar, ki fordít is, délutánra keresek. Dr. Weil ügyvéd Arad, Str. Eminescu 4. 10269

MUNKÁSLEANYOK felvétetnek. Perfect bélyeggyár, domborműnyomda és vésnéki műintézet Arad, Str. Eminescu 15. 5317

FIATAL vegyeskereskedő segédet felvosz Deutsch János Arad, Str. Marasesti. 5313

Lakás.

KÜLÖNBEJARATU uccai butorozott szoba kiadó. Arad, Str. Ep. Corogariu 4. sz. 5288

EGY különbejaratu butorozott uccai szoba kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 5312

Vétel és eladás.

„PING-PONG” verők nagyban és kicsinyben Bauer Gyulánál Arad, Minorita-palota, kaphatók. 10268

RÖVID KERESZTHUROS ZONGORA, HEGEDŰ, FÉNYKÉPEZŐ GÉP, SZIL BIZAM női kabát, nutria bélső férfi kabát, felöltők, gyermek kocsis, komplett háló, ebédlő, uriszoba, szalonberendezések, antik szalon, antik órák, hintaszék, perzsaszőnyegek, különböző butorok, darabok, vitrin, vitrin tárgyak, disztrigyak, damaszt abroszok, utazó bőrönd, tükrök, festmények, store, scheslon terítő, antik schál, íróasztalok, rakett, uj férfi és női cipők, stb., igen jutányosan eladó. Arad, Str. Consistorului 12. szám (Batthyány-ucca) I. e., jobb. 1000

RÉGI hegedű eladó. Arad, Str. Cogalniceanu (Mikes Kelemen-ucca) 16. 5298

ÜRES lakás eladó Kolb és Patzernél Aradul-nou (Ujarad). 5301

HARISNYA kézikötőgép 6 és 7 számú 8 darab, teljesen új darabonként 5000 lejért eladó. Cim Rudolf Mosse Arad. 10269

PALLAS LEXIKON 18 kötet 4000 lej, Papini: Krisztus Története 360 lej. Kalapcsomagoló, áveggyongyító papír egy rizma 240 lej. Knioszer papírkereskedőnél Arad, Bulv. Regele Ferdinand 21. 1114

ANTIK ES MODERN butorokat, különböző antik tárgyakat, szőrmé árakat, dísztárgyakat, szőnyeget, fehér és ruhanevet, háztartási cikkeket, stb. bizományba veszek. Arad, Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-ucca), I. em., jobb. 1000

NEMESITETT harisi kanárk eladó. Weiss Vilmos Lipova. 5269

EZÜSTÖT, ékszert, antik butort, zongorát, teljes modern lakás berendezéseket legmagasabb áron vesszünk. Vidékre utazunk. Salon Artistique Arad. 2601

MACULATURA PAPIR 5 kgros osomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadójában. 500

Ingatlan.

KETSZAZ TELEK, építkezési anyaggal olcsón eladó. Cim „Alfa” Victoria Takarékpénztárnál Arad. 5315

Üzletok.

SZÉP, világos üzlethehelység raktárral, azonnal kiadó. Ortutay-palota Arad. 5192

MOTORÁLLOMÁS közelében borospince kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5306

Oktatás.

ROMÁN ÓRAKAT VENNÉK a nyelvet tökéletesen bíró intelligens uriembertől, aki egyszerűsággal a tűzérési anyagból jövőre előkészítene. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 1454

ZONGORAÓRAKAT akadémiai módszer szerint, román órákat kezdőknek és haladóknak adok, csoporttanításban is. Arad, Str. Miron Costin 4. (Leiningen-u.) 5191

ZONGORAÓRAK kezdők részére akadémiai módszer szerint szerény díjazásért nyerhetők. Cim: „Fortuna”-irodában Arad, Strada Consistorului (Batthyány-ucca) 31. 1031

Ellátás.

URI családnál elsőrendű ellátást olcsón nyerhet két iskolás fiú. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 4599

FOGADOK kosztba iskolás leányokat. Arad, Str. Dna Balasa 126. 5311

Minden urhölgy saját érdekében cselekszik, ha mielőtt téli szőrmé szükségleteit beszeresné, felkeresi **Zágony István szűcs** Arad, Str. Consistorului (Batthyány-ucca) **üzletét**, ahol nagy választék van a leggyönyörűbb szőrmé-árakban. Ugyanítt szőrmé-festések jutányos ártért elkészülnek. Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

SCHNEIDER ADOLF

Arad, Str. I. Bratianu (v. Weltzer J.-u.) 14.

Eivállalja férfi és női kalapok formázását a legújabb divat szerint. Ugyanott kapható női bubu filó kalap minden színben 330 lej darabja.

Berliner Hausverwaltung

übernimmt, nach langjähriger Erfahrung in Miet-, Hypothek- und Haussteuerangelegenheiten,

Dr. Erwin Rawicz,

BERLIN W. 50. Augsburgerstr. 53.

Nähere Auskunft in der Administration des „Aradi Közlöny“

Berlini házak kezelését

elvállalja házbér-, ingatlan-, jelzálog-, kölcsön- és házasodóügyekben sok évi tapasztalat alapján

Dr. Erwin Rawicz,

BERLIN W. 50. Augsburgerstr. 53.

Közlebbi felvilágosítással az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala szolgálat

Fiúk és leányok részére: Diák- és Intézeti sapkák Schaffer Henrik cégnél
harmely kivitelben, legjobban, leggyorsabban és legjutányosabban szerezhetők be
ARAD legrégibb és legmegbízhatóbb sapkakészítő vállalatnál: Arad, Bulevardul Regina Maria No. 25.

Ngomtat az Aradi Közlöny rotációs gépen. Kiadóhivatalos: Aradi nyomdaiállalat.